Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 127 ◆ Середа, 3 липня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ХТЗ ДАЄ ДОБРО

Другий день перебування Голови Верховної Ради УРСР Леоніда Кравчука у Харкові розпочався на виробничому об'єднанні «Харківський тракторний завод імені С. Орджонікідзе». Незабаром цьому підприємству, провіснику вітчизняного тракторобудування, виповниться 60 років. Взагалі-то ХТЗ особливо рекламувати не потрібно. Це підприємство відоме не тільки в нашій країні, а й далеко за її межами. Лише в минулому році на експорт, причому й у розвинуті капіталістичні країни, також було поставлено 1530 тракторів на загальну суму 36045 тисяч інвалютних карбованців.

Нині в об'єднанні працює близько 40 тисяч робітників та інженерно-технічних працівників. Обсяг виробництва в нинішньому році складає 1600 мільйонів карбованців. З 1989 року завод виготовляє, крім основних марок, малогабаритний трактор Т-010 — машину, без якої не обійтись в невеликому фермерському господарстві. Леонід Макарович, до речі, спробував, як почуватиметься фермер у кріслі цього міні-трактора. На його думку, дуже добре. Машина зручна і симпатична.

— Цей завод, що має велику історію та потужну базу, повинен стати центром, навколо якого могли б об'єднатись інші підприємства України і створити щось на зразок «Укртрактор», чи якусь іншу асоціацію, концерн, словом, тут треба подумати. Таким чином ми могли б мати на Україні ту групу заводів, яка не тільки виготовляла б сучасну різноманітну конкретно спрямовану техніку, а й поступово, крок за кроком, з урахуванням ситуації переходила до ринку,— сказав Леонід Кравчук.

Він відвідав деякі цехи підприємства, побував і на основному складальному конвейєрі. Нелегко тепер заводчанам. Проблеми відомі — рвуться старі зв'язки, не просто налагодити нові, а в результаті — простої. Нещодавно навіть кілька діб підряд. А тому й низька заробітна плата. Багато робітників скаржилось саме на це.

Голова Верховної Ради УРСР, розмірковуючи над тим, як Україна, її жителі можуть вибратися з кризової ситуації, сказав, що для цього потрібен певний час, одними стрибками усі наші біди не подолати. Але політика парламенту й уряду України полягає в тому, що ми беремо на себе більше відповідальності. Ми не хочемо, щоб наш народ спотикався об якісь несподівані рішення центру. Найближчим часом Верховна Рада України прийме закон про індексацію, закон про прожитковий мінімум на Україні. Певні кошти для цього ми вже знайшли, але країна наша зав'язана в один вузол і ми не можемо створити якісь особливі умови окремо від інших республік.

Після цього у приміщенні заводоуправління відбулась зустріч Голови Верховної Ради з представниками трудового колективу. Леонід Макарович розповів про економічну політику України на найближчий час, соціальний захист населення в цей складний період, відповів на численні запитання.

Потім глава парламенту відвідав Харківський фізико-технічний інститут, центр фізичної науки на Україні. Тут свого часу працювали такі всесвітньовідомі вчені, як І. Курчатов, Л. Ландау, Й. Ліфшиц. Нині в інституті трудяться більш як 400 кандидатів і 80 докторів наук, з них 7 академіків АН УРСР.

(Закінчення на 2-й стор.).

ВІДБУЛАСЯ VI сесія Чернівецької обласної Ради народних депутатів, на якій обговорювався хід виконання обласної програми по боротьбі із злочинністю на 1990—1995 роки.

Кульмінацією сесії стали вибори голови обласної Ради. Власне, це місце не було вакантним. Однак Є. Дмитрієв водночас був ще й першим секретарем Чернівецького обкому Компартії. А такого суміщення не допускає Закон УРСР про місцеві Ради народних депутатів та місцеве самоврядування. Тому депутати зажадали приведення керівної структури у відповідність із Законом.
Перемогу здобув І. Гнатишин, який до цього був головою виконкому обласної Ради народних депутатів.

РІШЕННЯ Кабінету Міністрів України про скасування з 1 липня купонів на території республіки не знайшло повної підтримки в Одесі. На черговій сесії обласної Ради народних депутатів більшістю голосів продовжили строк продажу громадянам продовольчих і промислових товарів за купонами до 1 вересня. Причому дійсними будуть купони з серією «ОДЕ», завдяки якій можна відрізняти місцевих покупців від приїжджих.

З МЕТОЮ забезпечення переходу на економічні методи управління об'єднаннями, організаціями та підприємствами будівельного комплексу в ринкових умовах, розвитку їх ініціативи і підприємливості Кабінет Міністрів УРСР утворив на базі трьох міністерств цієї галузі українські державні корпорації: «Укрбуд», «Укромонтажспецбуд», «Укрбудматеріали».

ТЕЛЕГРАМА

Донецьк
Колективу шахти «Південнодонбаська № 1» виробничого об'єднання «Донецьквугілля»
Сім'ям, рідним і близьким загиблих шахтарів

Трагедія, яка сталася на шахті «Південнодонбаська № 1» і спричинила загибель 32 гірників, гострим болем відізвалася в серцях їх сімей, рідних і близьких. Це — непоправна втрата для колективів шахтарського Донбасу, народу України.

Висловлюючи глибокі співчуття сім'ям, рідним і близьким загиблих, трудовим колективам, поділяю їх тяжке горе. Запевняю, що Верховна Рада, уряд України зроблять усе необхідне, щоб пом'якшити їх біль і скорботу.

Голова Верховної Ради Української РСР
Л. КРАВЧУК

30 червня 1991 року

ГОЛОС України

Засновник
Верховна Рада
Української РСР

◆

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047
Київ, вул. Нестерова, 4

◆

ТЕЛЕФОНИ
РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня —
446-92-11

Відповідальний
секретар —
446-72-63

Завідуючий корсіткою
441-84-42, 224-72-54
(телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський —
441-84-52,
441-85-64.

листів — 441-82-05,
441-29-61,

економіки — 441-88-07

аграрний — 441-86-18,

міжнародний —
446-91-20,

охорони здоров'я —
441-88-06,

соціальних питань —
441-88-05,

екології — 441-88-59,

культури — 441-86-44,

спорту — 441-88-08,

інформаційний —
446-61-13,
441-86-20,

історії України —
441-88-62,

військових питань —
441-88-52,
реклами — 441-89-44,

бухгалтерія —
441-84-00.

◆

Рукописи
не рецензуються
і не повертаються.

◆

Індекс 60955

Тираж 184200

Передплатна ціна на рік
19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить
5 разів на тиждень.
У вівторок на 8 сторінках,
у середу, четвер,
п'ятницю та суботу —
на 16 сторінках.

ХТЗ ДАЄ ДОБРО

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Вони розробляють такі наукові напрями, як фізика твердого тіла, фізичне матеріалознавство, фізика високих енергій, ядерна фізика, фізика і техніка прискорювачів заряджених часток, фізика плазми і термоядерного синтезу, плазмова електроніка.

У інституті Леонід Кравчук відвідав відділ вуглеграфітових композиційних матеріалів, стійких до агресивних середовищ, високих температур, ознайомився з роботою лінійного прискорювача електронів, зустрівся з науковою громадськістю Харкова. Зокрема, він зазначив, що парламент республіки докладає всіх зусиль, щоб зберегти українську науку на належному рівні, не дати пересохнути науковим джерелам суверенної України. Леонід Макарович поінформував присутніх про напрями роботи Верховної Ради УРСР, сучасну суспільно-політичну ситуацію в республіці, становище в народному господарстві, відповів на запитання.

Найбільше їх було щодо проекту Союзного договору. Тим, хто підганяє швидше підписати договір, «закривши очі хустинкою», варто згадати прислів'я: «Поспішиш — людей насмішиш». Адже сьогоднішній проект Союзного договору з 19 позицій не відповідає Декларації про державний суверенітет України. Отож, своє вагоме слово мають сказати вчені, спеціалісти комісій Верховної Ради, які зроблять детальний науковий аналіз проекту. І лише після того, як він відповідатиме Декларації про суверенітет України, його можна буде підписати і тим самим легітимізувати волевиявлення народу, який проголосував за суверенну Україну у складі Союзу суверенних держав.

Потім глава парламенту виступив по обласному телебаченню, зустрівся з митрополитом Харківським-Богодухівським Никодимом. Голова Верховної Ради УРСР і Владика обмінялись думками про роль церкви і духовності у відродженні нації і становленні суверенітету України.

Леонід БРОВЧЕНКО, Микола КОСИЙ, Олександр КЛИМЕНКО, спеціальні кореспонденти «Голосу України».

ТЕЛЕГРАМА

м. Донецьк

Колективу шахти Південнодонбаська № 1 виробничого об'єднання «Донецьквугілля»

Сім'ям загиблих шахтарів

Висловлюємо глибоке співчуття з приводу трагедії, що сталася в шахті.

Поділяю горе близьких і рідних загиблих шахтарів.

Президент СРСР М. ГОРБАЧОВ.

30 червня 1991 р.

ВІД КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УРСР

Кабінет Міністрів УРСР висловлює глибоке співчуття колективу шахти Південнодонбаська № 1 виробничого об'єднання «Донецьквугілля», сім'ям, родичам та близьким шахтарів, які загинули внаслідок пожежі 29 червня 1991 року.

Урядовій комісії, яку очолює перший віце-прем'єр-міністр К. І. Масик, доручено надати допомогу сім'ям загиблих, розслідувати причини аварії та вжити необхідних заходів по ліквідації її наслідків.

ВІД ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ

Центральний Комітет Компартії України висловлює глибоке співчуття колективу шахти Південнодонбаська № 1 виробничого об'єднання «Донецьквугілля», сім'ям і родичам шахтарів, які загинули внаслідок аварії 29 червня 1991 року.

Постанова Верховної Ради Української РСР

ПРО ЗДІЙСНЕННЯ НЕВІДКЛАДНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО І ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ КОЛГОСПІВ І РАДГОСПІВ ТА ПРИСКОРЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СЕЛА

З метою створення належних умов, які забезпечили б збільшення виробництва продукції, та поліпшуючи стурбованість трудових колективів станом справ, що склався в сільському господарстві республіки, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки **постановляє:**

1. Взяти до відома, що в постанові Кабінету Міністрів Української РСР від 18 червня 1991 року № 42 «Про компенсацію в 1991 році додаткових затрат підприємств і організацій агропромислового комплексу республіки в зв'язку з реформою ціноутворення» передбачено відшкодування витрат підприємствам і організаціям агропромислового комплексу, селянським (фермерським) господарствам у сумі 10,4 млрд. крб. у зв'язку з підвищенням оптових і роздрібних цін на промислові товари і послуги та капітальне будівництво.

2. Доручити Кабінету Міністрів Української РСР розглянути внесені комісіями Верховної Ради Української РСР з питань агропромислового комплексу та з питань відродження і соціального розвитку села пропозиції і проінформувати Верховну Раду Української РСР про їх вирішення, зокрема:

— про створення фонду розвитку і захисту селянських (фермерських) господарств та їх матеріально-технічне забезпечення;

— про відшкодування колгоспам, радгоспам і міжгосподарським сільськогосподарським підприємствам і організаціям коштів, витрачених на будівництво об'єктів соціально-культурного і побутового призначення, шляхів і газифікацію;

— про списання короткотермінових і довгострокових кредитів, одержаних колгоспами і радгоспами на 1 жовтня 1990 року;

— про відшкодування сільським забудовникам різниці між вартістю будівельних матеріалів поточного року та тією, що існувала до 1991 року;

— про передачу на обслуговування Національного банку України державного боргу в сумі 17 млрд. крб., що склався внаслідок різниці в цінах на сільськогосподарську продукцію.

3. На часткову зміну пункту 2 Постанови Верховної Ради Української РСР від 1 березня 1991 року «Про порядок введення в дію Закону Української РСР «Про зайнятість населення» звільнити з 1 липня 1991 року колгоспи (включаючи риболовецькі), міжгосподарські сільськогосподарські підприємства і організації, радгоспи та інші державні сільськогосподарські підприємства, підсобні сільські господарства підприємств, організацій і установ, селянські (фермерські) господарства, кооперативи по виробництву сільськогосподарської продукції від відрахувань у місцеві фонди зайнятості коштів в розмірі 0,6 процента від фонду оплати праці.

4. Кабінету Міністрів Української РСР в тижневий строк розробити і затвердити Умови проведення заготівель зерна в державні ресурси в 1991 році.

5. Кабінету Міністрів Української РСР розглянути зауваження і пропозиції, висловлені народними депутатами Української РСР під час обговорення цього питання, і вжити заходів для їх реалізації.

6. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на комісії Верховної Ради Української РСР з питань агропромислового комплексу, питань відродження та соціального розвитку села, з питань будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства і Кабінет Міністрів Української РСР.

Голова Верховної Ради Української РСР Л. КРАВЧУК

м. Київ
26 червня 1991 року

ЯКОМУ БУТИ ДЕРЖАВНОМУ ГЕРБУ УКРАЇНИ?

У зв'язку з підготовкою нової Конституції України та відповідно до постанови Президії Верховної Ради Української РСР від 3 серпня 1990 року «Про державну символіку Української РСР» Президія Верховної Ради Української РСР постановила провести відкритий конкурс на створення проектів Державного герба України та схвалити положення про конкурс.

Комісіям Верховної Ради Української РСР доручено сформувати до 1 вересня 1991 року конкурсну експертну групу з числа народних депутатів УРСР, провідних фахівців з питань правознавства, геральдики, історії, мистецтвознавства, представників творчих спілок, громадських об'єднань.

У жовтні 1991 року передбачено провести науково-практичну конференцію з проблем державної символіки України: герба, гімну, прапора.

ПОЛОЖЕННЯ

про проведення конкурсу на створення проектів Державного герба України

МЕТА КОНКУРСУ:

Визначення науково обгрунтованих засад і варіантів художніх вирішень Державного герба України для його остаточного затвердження Верховною Радою Української РСР.

УМОВИ КОНКУРСУ:

Конкурс проводиться з 1 липня до 1 жовтня 1991 року. Його учасники подають проекти Державного герба України (ескіз в кольорі довжиною не більше 75 см і не менше 50 см більшої сторони), пояснювальну записку до проекту (не більше 2 сторінок друкованого тексту) під девізом (шестизначне число) та закритий конверт під тим же самим девізом, де зазначаються прізвища, ім'я, по батькові та адреси авторів, а також угода процентного розподілу премії між ними.

Проект Державного герба України повинен відповідно до засад геральдики відтворювати символи української державності, що в органічних для національного мистецтва формах втілювали б ідею народного безсмертя, сутність Української держави, що твориться на принципах Декларації про державний суверенітет України.

НАГОРОДЖЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ:

Для відзначення переможців конкурсу встановлюється п'ять заохочувальних премій — по 1500 крб. кожна.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ КОНКУРСУ:

Конкурсні роботи оцінюються експертною групою, утвореною Президією Верховної Ради Української РСР. Всі роботи, подані на конкурс, авторам не повертаються, а передаються Державному історичному музею УРСР. Проекти Державного герба, в яких грубо порушуватимуться принципи і засади геральдики, при підведенні підсумків конкурсу не братимуться до уваги. Конкурсні проекти Державного герба України подаються до 1 жовтня 1991 року за адресою: 252019, Київ-19, вул. Кірова, 5, Верховна Рада Української РСР. Телефони для довідок: 296-83-92, 296-80-58.

ПРОГРАМА НАДЗВИЧАЙНИХ ЗАХОДІВ

Як уже повідомлялося, Кабінет міністрів УРСР розробив програму надзвичайних заходів по стабілізації економіки України та виходу її з кризового стану. Програму представив на пленарному засіданні Верховної Ради УРСР 28 червня Прем'єр-міністр республіки В. П. Фокін.

Відразу, зазначив глава уряду республіки, хотів би привернути вашу увагу до найголовніших, на мій погляд, особливостей цього документу, зокрема до трьох принципових моментів.

Перше. Строк дії цієї програми об'єктивно обмежений. Вона розрахована в основному на півтора року. Лише для реалізації деяких заходів потрібен буде дворічний строк. Саме за цей період (тобто півтора — два роки) ми зможемо, я переконаний в цьому, оволодіти ситуацією, або, інакше кажучи, стабілізувати стан справ в економіці.

Друге. Ми зробили свій вибір на користь ринку, а коли так, то треба із своєї свідомості вирвати з корінням замшілий постулат політекономії соціалізму про те, що **план — це закон.** Насправді — це антипод ринкових відносин, за допомогою яких ми збираємося вийти з кризи. Саме тому і наша програма не є константою. Залежно від того, як буде змінюватися економічна ситуація в республіці і за її межами, ми будемо зобов'язані вносити до неї відповідні зміни. Ось чому і контрольна функція парламенту у цій справі, на наш погляд, не повинна зводитися до контролю за виконанням, скажімо, 5-го чи 75-го пункту програми. Думаю, що тут не гріх скористатися досвідом розвинутих країн і **здійснювати контроль за кінцевими результатами.** Природно, що Кабінет міністрів регулярно, можливо раз на квартал, подаватиме парламенту вичерпну інформацію про хід реалізації програми.

Третє. Незважаючи на те, що ми прагнули забезпечити максимально можливе стикування нашої програми з союзною, повною мірою досягти цього не вдалося. Більше того, наша програма вступає в протиріччя з деякими законами Союзу РСР, постановами Кабінету міністрів СРСР, а в ряді випадків — і з окремими положеннями наших республіканських законів. Тому уряд наполягатиме на припиненні дії деяких законодавчих актів на період реалізації програми. Без цього вона приречена стати мертвонародженою. І невипадково у проекті постанови Верховної Ради УРСР ми передбачили відповідний пункт.

Розробляючи представлену вам програму, продовжував В. П. Фокін, ми намагалися будь-що уникнути помилок, властивих, на наш погляд, союзній та й російській програмам. Насамперед мова йде про те, що в цих документах зроблено спробу охопити надзвичайно широке коло питань, більшість з яких можуть бути вирішені тільки в дуже далекій перспективі — через п'ять, а то й десять років. Тому їх потенційні можливості для локалізації економічного краху досить проблематичні. Ось чому **наша програма першочергово ставить за мету розв'язання трьох основних завдань.**

Перше з них — забезпечення за допомогою економічних та адміністративних важелів зростання обсягів виробництва. Причому зростання не у вартісних, а у фізичних показниках. Хотів би звернути вашу увагу на таку деталь: якщо програма союзного Кабінету міністрів в основному зорієнтована на адміністративні методи управління, то ми зробили ставку на використання економічних регуляторів. І це, на мою думку, абсолютно вірно, оскільки лише за їх допомогою можна реально стимулювати поширення ринкових відносин в економіці республіки.

Друге — це створення об'єктивних економічних умов, які перешкоджали б нашестю на споживчий ринок України грошової маси, не забезпеченої товарним покриттям. Мова йде про підвищення імунітету фінансової системи республіки, що зробити в умовах єдиної в масштабах Союзу грошової одиниці, погодьтеся, надзвичайно важко.

І, нарешті, третє. Здійснюючи заходи щодо стабілізації економіки, ми повинні паралельно забезпечити максимально можливий рівень соціального захисту народу України в цілому, і особливо, найменш захищених його верств.

Враховуючи те, що всі народні депутати мають програму і, сподіваюсь, добре ознайомилися з нею, немає необхідності детально коментувати кожен із її 75-ти пунктів. Гранично короткі пояснення стосуватимуться лише деяких, на мою думку, найважливіших — положень програми.

Зверніть увагу на перший пункт. Ми переконані, що його виконання дасть можливість позитивно і досить швидко вирішити ряд надзвичайно гострих проблем, які стоять перед народним господарством республіки. Маю на увазі створення економічних умов, що забезпечать додаткове виробництво продуктів харчування, товарів народного споживання, медикаментів, дитячого харчування і товарів дитячого асортименту. Крім того, ми зможемо реально розраховувати на істотне прискорення і збільшення обсягів будівництва об'єктів виробничого призначення та соціальної сфери в галузях агропромислового комплексу, а також об'єктів, безпосередньо пов'язаних з випуском товарів народного споживання, медикаментів, зведенням житла і природоохоронних споруд.

Незважаючи на всю гостроту проблеми бюджетного дефіциту, ми вдалися до такого заходу, як **звільнення від сплати податку з прибутку** підприємств медичної промисловості, а також переробної, що випускають продукти дитячого харчування (пункт 9). Крім того, пропонується зменшити на 15 відсотків рівень оподаткування прибутку для підприємств легкої, харчової, деревообробної промисловості, зношеність основних виробничих фондів на яких становить понад 50 відсотків, але за умови цільового використання вивільнюваних коштів на їх реконструкцію та технічне переозброєння (пункт 10). Я вважаю, що роль цього заходу для вказаних галузей промисловості, технічний рівень яких просто жахливий, дуже важлива.

У цілому для всіх підприємств, які нарощуватимуть потужності по випуску товарів народного споживання, процентні ставки за наданий для цього банківський кредит на період дії програми, тобто на 1991—1992 роки, будуть зменшені вдвічі (пункт 4).

Зрозуміло, що ми маємо намір скористатися не тільки економічним пряником, а й вдаватися до застосування, при необхідності, економічного батога. Так, за припинення або різке зменшення виробництва продукції номенклатури державного замовлення, а також випуску всіх видів товарів народного споживання і медичних препаратів, сировини чи комплектуючих виробів з підприємств пропонується стягувати штрафи в розмірі до 50 відсотків вартості недоданої продукції (пункт 7). Водночас передбачаються також штрафні санкції за розрив між підприємствами, розташованими на Україні, довгострокових міжгосподарських зв'язків.

Безперечно, вирішити всі ці проблеми неможливо без **стимулювання нарощування обсягів виробництва продукції виробничо-технічного призначення.** На розв'язання цього завдання спрямовано пункт 3-й і частково 2-й нашої програми. Останній з них має також велике соціальне значення для вуглевидобувних регіонів республіки.

І, нарешті, просив би звернути увагу на 8-й пункт програми. На мій погляд, він стимулюватиме підприємства республіки организовувати виробництво продукції, яка могла б замінити ту, що зараз ми одержуємо по імпорту. Це має велике значення як для будь-якої галузі народного господарства республіки, так і для нашої соціальної сфери.

Кожному з вас, шановні колеги, сказав промовець, зрозуміло, що не можна вийти з кризи, не забезпечивши приросту виробництва сільськогосподарської продукції, не вирішивши продовольчої проблеми. З цією метою програмою на додаток і розвиток постанови Кабінету міністрів від 18 червня передбачено комплекс заходів, представлених у 7-му розділі. При їх розробці ми намагалися максимально врахувати пропозиції народних депутатів-аграрників. У цілому всі заходи, що увійшли до цього розділу, дуже вагомі, однак я хотів би окремо виділити два пункти.

Це 53-й, згідно якого підприємства сільського господарства за реалізовану понад державне замовлення продукцію одержуватимуть **вільно конвертовану валюту за рахунок валютного фонду республіки,** або, в разі їх згоди, адекватну кількість матеріальних ресурсів, техніки, устаткування, запасних частин і товарів народного споживання.

Але ще важливішим, я вважаю, є те, що для забезпечення паритету цін на промислову і сільськогосподарську продукцію — а для селян це найгостріша проблема сьогодні — ми будемо, починаючи з другого півріччя ц. р., проводити щоквартальну їх індексацію та розрахунки здорожуючих факторів, не врахованих у закупівельних цінах. До речі, такий же порядок розрахунків буде поширено і за реалізовану продукцію, що виробляється фермерськими, індивідуальними господарствами і кооперативами.

Упереджуючи можливі запитання, хочу відзначити, що за певного рівня інфляції цей механізм індексації може не встигати забезпечувати необхідний паритет цін. У такому разі уряд внесе відповідні корективи, що дозволять сільськогосподарським підприємствам підтримувати рівень рентабельності, підкреслюю, **не нижче, ніж в середньому по промисловості.** Звичайно, це створить певні трудності в проведенні бюджетної політики, але запевняю вас, — уряд піде на це.

Цей приклад ще раз свідчить про те, що програму не можна розглядати як щось раз і назавжди стале. Вона, дотримуючись накресленої траєкторії розвитку економіки, буде постійно приводитися у відповідність з суспільними потребами, що змінюються. Це діалектично закономірний процес.

Хотів би виділити також і 54-й пункт. Вже через кілька днів, з липня ц. р., ми почнемо формувати Український фонд підтримки селянських (фермерських) господарств та сільськогосподарських кооперативів. За його допомогою будуть створені пільгові умови для їх оподаткування, кредитування та страхування.

І останнє, що стосується цього розділу. Після позавчорашньої бурхливої дискусії на сесії навколо відомої вам постанови по селу уряд пропонує компромісне рішення: включити додатково до 7-го розділу програми два пункти — про зниження нормативів на соціальне страхування для сільськогосподарських підприємств усіх форм власності і про підвищення заробітної плати працівникам цього сектору економіки. Компроміс полягає в тому, що ми не фіксуємо конкретний строк виконання зазначених у цих пунктах заходів. Але ми зробимо це відразу, як тільки в ході виконання програми створяться мінімально необхідні об'єктивні умови.

Не викликає ніякого сумніву, підкреслив В. П. Фокін, що вирішення проблеми нарощування обсягів виробництва вимагає втілення в життя заходів щодо **розвитку підприємництва,** а також **демонополізації економіки та роздержавлення і приватизації власності.** Відразу хочу сказати, що по обох цих напрямах уряд має намір **формувати** республіканські програми. Більше того, він зараз активно над ними працює. Я сподіваюсь, що протягом одного-двох місяців ці державні республіканські програми будуть завершені, тобто будуть готові до реалізації. Однак для втілення в життя другої програми необхідне прийняття відповідного **Закону про роздержавлення та приватизацію власності** в Українській РСР. Тому я просив би, щоб це питання було включено до порядку денного на перших засіданнях осінньої сесії Верховної Ради.

Як відомо, основою дестабілізації економіки, що продовжує поглиблюватися, є стрімка тенденція падіння реальної купівельної спроможності карбованця. Саме це є причиною інфляції, нагального товарного дефіциту, різкого зниження мотивації до праці, розвитку натурообміну, нерегульованого зростання цін як на споживчому ринку, так і на ринку засобів виробництва. Вказані обставини призвели до повного розбалансування економіки, падіння добробуту та життєвого рівня народу.

З метою протидії цим явищам та забезпечення надійного захисту споживчого ринку республіки передбачається **впровадження спеціальних грошових знаків.** Ця акція мусить бути реалізована у два етапи. Про механізм її впровадження досить детально сказано у п'ятому розділі програми. Запобігаючи можливим запитанням, маю підкреслити, що **спеціальні грошові знаки — це не альтернатива власній валюті. Це засіб регулювання системи грошового обігу на проміжній стадії.**

Велика спокуса мати свою грошову одиницю потребує значного часу, не говорячи вже про кошти. Вчора у мене відбулася зустріч з представниками солідної фірми по виготовленню грошей «Кенедієн Банкнот Компані». Вони зацікавлені сприяти нашій справі, та, попри всі бажання, раніше ніж за 1,5 року вони не можуть надрукувати 1 млрд. банкнотів, нам же потрібно, щонайменше, 3—5, а з урахуванням сум в ощадбанках (а вони знадобляться негайно ж з початком процесів роздержавлення і приватизації) необхідна кількість зросте в 3—4 рази. Тому на цей час і на зміну купонів, яких не буде вже з 1 липня, треба будь-що запровадити гроші з особливою позначкою. Звичайно, все це підкріплюватиметься розробкою надзвичайного бюджету республіки.

Для швидшого подолання кризових явищ нам потрібні **власні валютні ресурси.** І тут ми повинні розраховувати на свої сьогоднішні сили, бо до видобутку золота ми ще не приступили, а скарби гетьмана Полуботка навряд чи відшукаємо. Тому уряд республіки наполегливо провадить консультації з союзним Кабінетом міністрів та урядами республік щодо визначення основних принципів розподілу союзного золотого та алмазного фондів між суб'єктами федерації. Але це проблема не одного дня, а валюта нам, повторюю, потрібна сьогодні.

Саме тому ми маємо намір у найкоротший строк створити **національний валютний фонд.** Для цього нам пропонується єдино можливий, на мою думку, механізм — **створення державних резервів матеріальних і сировинних ресурсів для продажу їх за вільно конвертовану валюту** (пункт 31). Крім того, на період проведення надзвичайних заходів ми змінимо порядок відраховувань валютних надходжень від усіх, без винятку, учасників зовнішньоекономічних зв'язків, які розташовані на Україні. 70 відсотків усіх валютних надходжень, що зараз повністю акумулюються центром, **будуть купуватися нашим національним валютним фондом у підприємств за комерційним курсом.** Ясна річ, не за домовленістю, а, вибачайте, примусово, як це робить зараз центр. До речі, в цілому програма передбачає досить ефективне стимулювання експортної діяльності наших підприємств.

(Продовження на 6-й стор.).

Телеграфним рядком з Хмельницького

ХОЧ НЕ ШАТАЛІН... ЗАТЕ ШВАЛЮК

1990 року Старокостянтинівський район затвердив програму новообраного голови райради і райвиконкому Д. Швалюка щодо благоустрою сіл району, розраховану на 1500 днів. За перші двісті днів у районі вже споруджено сотні кілометрів доріг з твердим покриттям, тротуарних доріжок, освітлено багато вулиць, газифіковано чимало сільських будинків.

Благоустрій триває. Програма Швалюка «1500 днів» дістала позитивну оцінку на сесії обласної Ради.

П'ЯТА СЕСТРА СОФІЇ

До числа п'яти історичних споруд, архітектура яких нагадує Софіївський собор у Києві, належить й церква села Великий Карабчіїв Городоцького району. Вона була зведена у XIX столітті й зруйнована під час «атеїстичних погромів». Виконком сільради і правління місцевого колгоспу допомогли парафіянам відреставрувати цю унікальну пам'ятку.

ЗУБИ КОНЯ НА ДНІ СТАВУ

Своєрідним палеонтологічним скарбником виявився ставок у Сахнівці Ізяславського району. Юні біологи місцевої школи під керівництвом учителя Л. Мирончука виявили на дні осушеної водойми чимало унікальних решток тварин, що жили на Поліссі 10—12 тисяч років тому. Особлива цінність — зуби прадавнього коня.

ЗАХМЕЛІВ БЕЗАЛКОГОЛЬНИЙ

Кам'янець-Подільський завод безалкогольних напоїв розпочав випуск настоянок з 28—30-відсотковим вмістом спирту. Перша партія «Цикоринки» вартістю 6 крб. 60 коп. уже у продажу. На черзі — «Подільська», якщо не буде затримок з посудом. Алкогольна продукція безалкогольного заводу гідно замінила горілку, яка нині «емігрувала» на польський ринок.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Статистика знає все

У СУСІДА ХАТА БІЛЬША

Середній розмір однієї проданої у Закарпатській області квартири (будинку), за даними Міністерства статистики УРСР, становить 67,6 кв. м. Це найвищий показник по республіці. Найменші квартири (будинки) продаються у Кримській АРСР — 44,1 кв. м. А по власне Україні найменші квартири (будинки) бажаючі можуть придбати у Одеській області, де середня їх площа не перевищує 46,6 кв. м. А середня ціна теж невелика — всього 4,6 тисячі карбованців, на відміну від найдорожчих у республіці квартир Харківської області. Там вони коштують в середньому 8,2 тисячі.

За перший квартал нинішнього року кількість квартир (будинків), проданих у особисту власність громадянам республіки порівняно з 1990, збільшилась у 2,3 раза по Херсонській області (середня площа 54 кв. м., вартість — 4,9 тисячі карбованців), друге місце за цим показником посідає Київська область. Тут продаж квартир та будинків зріс на 106 відсотків порівняно з минулим роком. Найповільніше зростає кількість проданих квартир у Львівській області — за перший квартал нинішнього року приріст становить лише 34 відсотки.

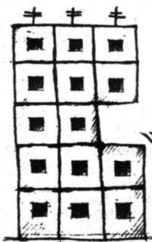
У цілому по Україні в першому кварталі поточного року продано 18832 квартири середньою площею 51,3 кв. м. за середню ціну 4,9 тисячі карбованців.

Наводимо таблицю даних щодо продажу квартир в інших областях нашої республіки. Прошу мати на увазі, що Міністерство статистики подає відомості про те, як продається житлоплоща взагалі, без розподілу на квартири, придбані в особисту власність чи куплені городянами «під дачу». Отже:

Область	Середній розмір однієї проданої квартири (будинку) кв. м.	Середня вартість однієї проданої квартири (будинку) тис. крб.	Кількість проданих квартир (будинків за I квартал 1991 року до кількості проданих у 1990 (відсотки)
Вінницька	47,8	5,9	68
Волинська	56,1	5,6	69
Дніпропетровська	54,3	5,3	69
Донецька	51,0	3,7	47
Житомирська	56,7	5,8	49
Запорізька	52,3	6,4	55
Івано-Франківська	59,7	4,6	32
Кіровоградська	52,8	3,9	66
Луганська	52,0	3,0	44
Миколаївська	53,4	3,9	46
Полтавська	52,9	7,7	90
Рівненська	53,0	3,9	62
Сумська	55,6	6,5	86
Тернопільська	57,6	5,2	40
Хмельницька	52,0	5,6	42
Черкаська	52,4	6,0	48
Чернівецька	55,4	6,4	46
Чернігівська	52,3	4,8	69
м. Київ	46,7	6,9	75

З даними Міністерства статистики вас ознайомила

Катерина ВОРОНЕНКО.

Мал. Юрія ГОЛОВЧЕНКА.

Святкуємо!

СОЛДАТ ЇВ НЕ МОРОЗИВО

Недільного вечора, розчаровані млявим Днем молоді, кияни, дрімаючи, їхали готуватися до буднів. Несподівано у вагон метро на станції «Гідропарк» забіг, щось наспівуючи, розхристаний солдат. За ним — троє курсантів з бляхами «Патруль». І, без жодного слова, кинулися скручувати солдата. Шокована публіка стала дибки. На станції «Лівобережна» до курсантів приєднався міліціонер з гумовим кийком і став «заспокоювати» солдата. Кілька чоловік обурилися. Треба віддати належне міліціонеру і офіцерам патруля: вони провели войовничих захисників в пункт міліції і дали їм поговорити з солдатом. З'ясувалося: той був п'яний і затіяв бійку в Гідропарку. Як повідомили вашому кореспондентові в Київській комендатурі, останнім часом це не єдиний випадок, коли цивільні, не розібравшися, кидалися захищати солдатів строкової служби від патрульних.

Костянтин КОСТЬ.

Суто радянський бізнес

ВАЛЮТУ НАПЕРЕД!

Мабуть, керівники Смизького деревообробного комбінату не читали безсмертного роману Ільфа і Петрова. Маючи надію отримати валюту за тумбочки під телевізор від німецької фірми «Штайнгоф», вони не побачили навіть «дерев'яних». Справа в тому, що контракт укладало Всесоюзне об'єднання «Експортліс» і з початку року не перерахувало смизьким меблевикам ані цента. А такою приємною музикою звучала для них обіцянка Прем'єр-міністра України Вітольда Фокіна залишати підприємствам 70 відсотків експортної виручки...

А до Смиги уже заїжджали бізнесмени аж з Об'єднаних Арабських Еміратів — цікавилися меблевою стінкою місцевого виробництва, навіть замовили пробний екземпляр. Мабуть, варто взяти на озброєння суто радянський метод бізнесу, коли можна погодитись на варіант «меблі — вранці, гроші — увечері», але валюту — наперед.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».
Рівненська область.

Запишіть адресу

У ГОСТІ ДО АФРОДІТИ

Звичайно, гостювання у Афродіти — це жарт. Але побувати саме на тому місці, де з піни морської народилася давньогрецька богиня — цілком реальна перспектива. Такі подорожі організовує спільне радянсько-кіпрське підприємство «Аеротур». І не тільки до Греції, а й до Великобританії та Франції, Португалії, Фінляндії, Єгипту, Ізраїлю, Малайзії, Таїланду, Іспанії, Італії, Сингапуру і навіть до островів Циклади.

Хто не мріяв про такі подорожі, які раніше і не снилися? Зараз вони стали реальністю. А турботи та формальності з оформленням бере на себе «Аеротур», який розташований у Києві, на вулиці Воровського, 22. «Аеротур» має практично необмежені можливості, щоб зробити відпочинок своїх клієнтів приємним і безхмарним.

Олена КУВШИНОВА.

Курйози

РУКОПИСИ НЕ ГОРЯТЬ. А ПЕРА?

Останнім часом у Харкові горіли тютюнова фабрика, взуттєва, склади інших підприємств. Днями згорів завод «Оргтехніка». Збитки підраховуються, причини з'ясовуються. Завод — унікальний. На ньому виготовлялися як прості кулькові ручки, так і супероснащення для креслярів, художників, архітекторів. Тут виготовлені й ручки, якими підписували радянсько-американські договори.

Микола КОСИИ,
власний кореспондент «Голосу України».
Харків.

Домріялись

В ЕФІР ВИХОДЯТЬ НЕВІДОМІ

На Донеччині, та, мабуть, і на всій Україні немає важчої географічної назви, ніж Карло-Лібкнехтівськ. Але останнім часом про це місто, ламаючи язика, заговорили. Бо тут, у Карло-Лібкнехтівську, відкрито одне з перших в області місцеве телебачення і запущено пробні передачі. Це — ініціатива депутатів міськради. А в обласному центрі про це ще тільки мріють.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Донецька область.

Як там, на кордоні!

ЦЕНТР ПОМАХАВ ПАЛЬЧИКОМ...

Це сталося не вперше і не востаннє: дізнавшись про криміногенну ситуацію у Мостиській митниці, заступник начальника головного митного управління СРСР Драгунов заявив, що 15-кілометрова черга автомобілів на кордоні — на совісті обласної Ради народних депутатів і що нові митні правила тут ні до чого. Хоча в центральних органах масової інформації його колеги пояснювали напруження на різних митницях саме оцими новими правилами. Гість із центру зробив заяву кореспондентові «Укрінформу» і не вважав за потрібне удостоїти візитом обласну Раду.

Працівника центру розгнівало те, що місцеві органи влади не дають дозволу на експлуатацію тимчасового переходу за кордон у Раві-Руській. Заступник голови обласної Ради М. Горинь пояснив позицію влади тим, що у нашому суспільстві ніщо не триває так довго, як тимчасове рішення і тимчасові трудноші. Без впорядкування дороги і належної інфраструктури не можна відкривати кордон, бо виникне ще одна «гаряча точка». Їх на Львівщині не бракує. Лише цього року на Мостиській митниці побито багато працівників міліції. Митниця приносить дуже великі прибутки центру, який, не зважаючи навіть на загострення криміногенної ситуації, продовжує кидати їй крихти з панського столу. Мостиська митниця за нинішніх умов не може «тягнути» те величезне навантаження, яке випадає на неї.

Торік я побувала на зборах жителів прикордонного села Шегині. У селян увірвався терпець. Вони заявили, що не вірять більше представникам компетентних органів, які зібралися разом з ними в клубі, аби вкотре розповісти про намічувані заходи і виправдатися: центр не дає, не розуміє, не допомагає...

А селянам, повз будинки яких удень і вночі курсують автомобілі, отруюючи повітря вихлопними газами, байдуже до центру. Пригадую, я жахнулася тоді антисанітарії в селі. Отже, належна інфраструктура, а якщо простіше — встановлення лотків з водою (принаймні!), сміттярок, туалетів і т. д. — то не забаганка місцевих органів влади, а настійна потреба дня.

Надалі, коли центром, республіканськими міністерствами і відомствами будуть виконані необхідні роботи по облаштуванню Раво-Руського переходу, він буде відкритий виключно для службового транспорту і рейсових автобусів.

Правда, знаючи про винахідливість бізнесменів, неважко передбачити, що вони можуть без особливих труднощів забезпечити себе всілякими службовими папірцями. Тимчасове є тимчасове...

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
власний кореспондент «Голосу України».
Львівська область.

Смачного

ОПТИМІ... ЖИВУТЬ... У ФРА...

Коли вла... ресторану «... Гі Демессан... Киева, то з... на нього мал... тям: хіба ук... до французь...

Проте Гі... людина підп... вирішив р... більше, що... домовленість... готельного н... тіслава» у Н... глевим. ... вести ... французької... щоб вивчит... бажаючих по... рами париз... буде достат... тупного рок... виться у Ки... Франсуази».

Коли слу... мессанса, т... оптимісти ... Францію. Бессарабськ... залишився ... можна пр... які заготовл... каніш... вже справа...

Гі Демесс... чок у рес... Тривалий ч... сторан «У ... неподалік ... зборів Фран... тут були і ... мі кіно... художни... співвласни... «Віндзор», ... торан для ... бу. І от зар... — рестора... Демессанс ... всі проблем... за стола... ним теж.

Валентина ...

Афера! —

ДУРН...

На рід... з'їздити до... усього за ... спокусилис... Червінець ... участі у к... рі. Вікторі... нізували ... ганськ — ... мерційно-в... «Едельвейс... — правил... 12 запита... Уельс. Дру... при жереб... дитів вияв... один. В о... посміхнула... Ш. Сперш... шли всі ... ним карт... какавлена ... денько вит... скриньки ... процедуру ... ганське т... дачі запі... легкій пер... Ш. Кіров... приміром, ... чому в ж... участь ли... ка, коли ... повнив їх...

Тим ча... нізаторів ... ну» мовч... — невідом...

власний ...
«Голосу ...»
Луганськ...

…ЬША

…анців), друге …азником посі… …ість. Тут про… …будинків зріс …порівняно з … Найповільніше … проданих …кій області — …ал нинішньо… …становить ли…

…країні в пер… …точного року …артири серед… …3 кв. м. за … тисячі карбо…

…ицю даних …квартир в ін… …шої республі… …а увазі, що …истики подає …, як прода… … взагалі, без …ртири, при… … власність чи … «під дачу».

Кількість проданих квартир (будинків за I квартал 1991 року до кількості проданих у 1990 (відсотки)
68
69
69
47
49
55
32
66
44
46
90
62
86
40
42
48
46
69
75

…ОНЕНКО.

Святкуємо!

СОЛДАТ ЇВ НЕ МОРОЗИВО

Недільного вечора, розчаровані млявим Днем молоді, кияни, дрімаючи, їхали готуватися до буднів. Несподівано у вагон метро на станції «Гідропарк» забіг, щось наспівуючи, розхристаний солдат. За ним — троє курсантів з бляхами «Патруль». І, без жодного слова, кинулися скручувати солдата. Шокована публіка стала дибки. На станції «Лівобережна» до курсантів приєднався міліціонер з гумовим кийком і став «заспокоювати» солдата. Кілька чоловік обурилися.

Треба віддати належне міліціонеру і офіцерам патруля: вони провели войовничих захисників в пункт міліції і дали їм поговорити з солдатом. З'ясувалося: той був п'яний і затіяв бійку в Гідропарку. Як повідомили вашому кореспондентові в Київській комендатурі, останнім часом це не єдиний випадок, коли цивільні, не розібравшися, кидалися захищати солдатів строкової служби від патрульних.

Костянтин КОСТЬ.

Суто радянський бізнес

ВАЛЮТУ НАПЕРЕД!

Мабуть, керівники Смизького деревообробного комбінату не читали безсмертного роману Ільфа і Петрова. Маючи надію отримати валюту за тумбочки під телевізор від німецької фірми «Штайнгоф», вони не побачили навіть «дерев'яних». Справа в тому, що контракт укладало Всесоюзне об'єднання «Експортліс» і з початку року не переказало смизьким меблевикам ані цента. А такою приємною музикою звучала для них обіцянка Прем'єр-міністра України Вітольда Фокіна залишати підприємствам 70 відсотків експортної виручки...

А до Смиги уже заїжджали бізнесмени аж з Об'єднаних Арабських Еміратів — цікавилися меблевою стінкою місцевого виробництва, навіть замовили пробний екземпляр. Мабуть, варто взяти на озброєння суто радянський метод бізнесу, коли можна погодитись на варіант «меблі — вранці, гроші — увечері», але валюту — наперед.

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».
Рівненська область.

Запишіть адресу

У ГОСТІ ДО АФРОДІТИ

Звичайно, гостювання у Афродіти — це жарт. Але побувати саме на тому місці, де з піни морської народилася давньогрецька богиня — цілком реальна перспектива. Такі подорожі організовує спільне радянсько-кіпрське підприємство «Аеротур». І не тільки до Греції, а й до Великобританії та Франції, Португалії, Фінляндії, Єгипту, Ізраїлю, Малайзії, Таїланду, Іспанії, Італії, Сінгапуру і навіть до островів Циклади.

Хто не мріяв про такі подорожі, які раніше і не снилися? Зараз вони стали реальністю. А турботи та формальності з оформленням бере на себе «Аеротур», який розташований у Києві, на вулиці Воровського, 22. «Аеротур» має практично необмежені можливості, щоб зробити відпочинок своїх клієнтів приємним і безхмарним.

Олена КУВШИНОВА.

Курйози

РУКОПИСИ НЕ ГОРЯТЬ. А ПЕРА?

Останнім часом у Харкові горіли тютюнова фабрика, взуттєва, склади інших підприємств. Днями згорів завод «Оргтехніка». Збитки підраховуються, причини з'ясовуються. Завод — унікальний. На ньому виготовлялися як прості кулькові ручки, так і суперобладнання для креслярів, художників, архітекторів. Тут виготовлені й ручки, якими підписували радянсько-американські договори.

Микола КОСИЙ,
власний кореспондент «Голосу України».
Харків.

…ВЧЕНКА.

Смачного

ОПТИМІСТИ ЖИВУТЬ У ФРАНЦІЇ

Коли власник паризького ресторану «Клуб «Віндзор» Гі Демессанс збирався до Києва, то знайомі дивилися на нього мало не зі співчуттям: хіба українцям зараз до французької кухні.

Проте Гі Демессанс — людина підприємлива, тож вирішив ризикнути. Тим більше, що мав попередню домовленість з директором готельного комплексу «Братіслава» у Києві Христо Рогелевим. … плани та… провести … Братісла… … дні французької кухні з… тим, щоб вивчити попит. Якщо бажаючих поласувати витворами паризьких кулінарів буде достатньо, то вже наступного року, можливо, з'явиться у Києві ресторан «У Францoзи».

Коли слухаєш пана Гі Демессанса, то здається, що оптимісти переселилися у Францію. Побувавши на Бессарабському ринку, він залишився задоволеним: тут можна придбати продукти, які заздовольнять і н… …ну… каніш… …аки. Ну, а … …ата вже справа умілих рук.

Гі Демессанс — не новачок у ресторанному ділі. Тривалий час він тримав ресторан «У Францoзи», що неподалік від Національних зборів Франції. Тож гостями тут були і президент, і відомі кіноа…, пис… …ники, художн… Пізніш… …авши співвласником … компанії «Віндзор», він відкрив ресторан для членів гольф-клубу. І от зараз новий інтерес — ресторан у Києві. Пан Демессанс переконаний, що всі проблеми слід вирішувати за столом. І за ресторанним теж.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Афера!

ДУРНЕ ТУРНЕ

На рідкісну можливість з'їздити до Англії й назад усього за 10 карбованців спокусились 2.200 чоловік. Червінець — плата за право участі у конкурсному відборі. Вікторину-лотерею організували асоціація «Луганськ — Кардіфф» та комерційно-виробнича фірма «Едельвейс». Перша умова — правильно відповісти на 12 запитань про графство Уельс. Друга — мати щастя при жеребкуванні, коли ерудитів виявиться більше, ніж один. В обох випадках доля посміхнулася громадянинові Ш. Спершу до фіналу дійшли всі десять заповнених ним карток, а потім «незацікавлена молодичка» швиденько витягла з непрозорої скриньки і його номер. Цю процедуру транслювало Луганське телебачення, і глядачі запідозрили обман у легкій перемозі громадянина Ш. Кіровчанин А. Іванов, приміром, щиро здивувався: чому в жеребкуванні брала участь лиш одна його картка, коли він купив дві й заповнив їх однаковісінько?

Тим часом телефон організаторів «турне до Альбіону» мовчить, а де вони самі — невідомо.

Сергій СКИБА,
власний кореспондент «Голосу України».
Луганськ.

Фотофакт

До п'ятиріччя Чорнобильської трагедії на зібрані Українською православною церквою гроші у Парку Радянсько-Фінської Дружби будується каплиця. Це — перша культова споруда у Дарниці. Про храм, який тут існував ще до революції, пам'ятають лише старожили. Пізніше до каплиці додасться ще церква.
На фото: автор проекту архітектор Д. Яблонський.
Київ. Фото Андрія КОТЛЯРЧУКА.

Готуйте грош…

НА КУРОРТ — ЧЕРЕЗ …

Одеська облрада прийняла … вити грошовий збір за в'їзд … транспорту з інших регіонів та … — поліпшити екологічну обста… нити місцеві бюджети. Моторо… цикл обійдеться власнику в … легковий автомобіль та мікро… Звичайний автобус та вантаж… потягне на 30 карбованців. Ц… стелі». Про це свідчить те, як… таксу на мотоцикли і моторо… планувалося за них брати, як з… Та один з депутатів заявив: … транспорті їздить переважно … і без того в кишенях вітер. «А… зують — дим коромислом!» … йому. Останній не розгубився:… зувати, як не в молодості?». П… путати вирішили платню змен…

Звільняються від податку ре… транспорт інвалідів та чорнобі… лося з'ясувати, що розуміти під… рортна зона». А від цього з… ки митниць ставити: на кожно… берега моря чи лише на голо… під'їзді до міст? Зупинилися на… ні: шлагбауми стоятимуть лиш… до Одеси, Білгород-Дністровсь… ряду сільських районів. Той фа… рішення вдарить по транспорт… які їдуть у промислові райони … дукцією і можуть привести до … шень сусідів, сесія вирішила …

80 процентів надходжень йт… бюджети, решта — обласній …

Георгій В…
власний кореспондент «Го… ни».
Одеса.

Точка зору

НЕ ПІЛЬГИ, А ДОПОМ…

Незабаром будемо обговорювати закон про податки з підприємств: хто і скільки платитиме в держбюджет. З цього приводу є у мене принципова поправка до системи оподаткування в Українській РСР і визначення розмірів податку.

До законопроектів нерідко вносять пропозиції про пільгове оподаткування. Я ж пропоную положення про те, що «пільги на оподаткування встановлюють Верховна Рада, місцеві Ради», вилучити взагалі й узаконити принцип «відсутність будь-яких пільг щодо оподаткування».

На перший погляд, цей принцип може здатися безглуздим, але спробую довести протилежне. По-перше, відсутність пільг ставить всі суб'єкти господарювання в рівні умови. По-друге, ліквідує суб'єктивізм під час визначення пільг при оподаткуванні. По-третє, дає можливість державі сконцентрувати в своїх руках кошти, необхідні для реалізації своїх функцій. По-четверте, робить гнучкішим і досконалішим механізм розподілу коштів бюджету.

За Гегелем, свобода — це усвідомлена необхідність. Тобто людина від народження вільна і не має ніяких зобов'язань ні перед ким до тих пір, доки не починає спілкуватися із світом, в якому живе і в якому обмінюється з іншими плодами своєї життєдіяльності. Однією із сторін цієї життєдіяльності і є податки, причому суть їх у тому, що вони є умовою для паритетного обміну діяльністю.

Коли я, наприклад, є власником земельної ділянки, а мій невідомий партнер по діяльності є шахтарем і не має власної землі, то обидва ми, хочемо чи не хочемо, є господарськими суб'єктами і обмінюємося поопераційними специфічними видами діяльності. А спільною для нас є обов'язкова сплата податків до бюджету, залежна від характеру роботи.

«А причому тут пільги на податки?» — запитаєте ви. — Адже треба стимулювати …нижчими подат… …ціальні програ… …ва, які займаю… …ністю, треба п… наприклад, роз… …жет, щоб підтр… …ні програми?»… податки повин… на мою думку,… …жету доцільно… …нансувати ті … які працюють … …ни й дадуть н… …ходжень до бю… допомогу інвал… …щим, «афганця… …ба виділяти з …

Сьогодні ж … датків вимага… з цього вийде?… залишаються … результат, бю… …рожнім. Кому … До речі, думку… позицію запита… …валідів Україн… погодилися: м… першу чергу … держава.

СЕВА…
народний деп…
Кримська А…

Як там, на кордоні!

…АХАВ ПАЛЬЧИКОМ...

…часового пе… …дон у Раві… …ні голови об… Горинь пово… …ли тим, що …ільстві нішо …, як тим… …і тимчасові …рядкування …ної інфра… …жна відкри… …никне ще …на». Їх на …раку. Лише Мостиський багато пра… Митниця великі при… …ній, не зва… загострення …туації, про… …й крихти з Мостиська …ніших умов не може «тягнути» те величезне навантаження, яке випадає на неї.

Торік я побувала на зборах жителів прикордонного села Шегині. У селян увірвався терпець. Вони заявили, що не вірять більше представникам компетентних органів, які зібралися разом з ними в клубі, аби вкотре розповісти про намічувані заходи і виправдатися: центр не дає, не розуміє, не допомагає...

А селянам, повз будинки яких удень і вночі курсують автомобілі, отруюючи повітря вихлопними газами, байдуже до центру. Пригадую, я жахнулася тоді антисанітарії в селі. Отже, належна інфраструктура, а якщо простіше — встановлення лотків з водою (принаймні!), сміттярок, туалетів і т. д. — то не забаганка місцевих органів влади, а настійна потреба дня.

Надалі, коли центром, республіканськими міністерствами і відомствами будуть виконані необхідні роботи по облаштуванню Раво-Руського переходу, він буде відкритий виключно для службового транспорту і рейсових автобусів.

Правда, знаючи про винахідливість бізнесменів, неважко передбачити, що вони можуть без особливих труднощів забезпечити себе всілякими службовими папірцями. Тимчасове є тимчасове...

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
власний кореспондент «Голосу України».
Львівська область.

Футбол

ЗАМАНИЛИ ДО ПАСТКИ, …

Слово честі, не вірилося під час першого тайму матчу в Лужниках, що кияни здобудуть красиву і переконливу перемогу. Адже ініціативою володів «Спартак». А у воротаря динамівців Кутепова було роботи вдосталь. І він зіграв на «п'ятірку».

Але й після перерви господарі спробували було перетворити територіальну перевагу на матеріальну. Втім, в обороні український клуб зіграв чітко й холоднокровно. А от москвичі занервували, коли кияни почали атакувати ворота Черчесова, застосовуючи довгі передачі. Тактика наших земляків виявилася вірною. «Спартак» потрапив до пастки, з якої вже не вибрався. Настирність Юрана і розгубленість спартаківського воротаря, а ще й захисника Попова дозволили гостям відкрити рахунок (65 хвилина). А потім слово взяв Саленко. Спершу він розстроїв і себе, і болільників, коли не забив, вийшовши на зручну позицію. Але вже незабаром (82 хв.) київський форвард був збитий в штрафному спартаківцями і сам же покарав кривдників, реалізувавши пенальті. Перемога «Динамо» — 2:0.

Донецький «Шахтар» вдома взяв гору над «Спартаком» з Владикавказа — 2:0. Відзначилися: Погодин (39) і Кобозєв (87). Гірники скоротили відставання від лідера, бо ЦСКА зіграв внічию в Дніпропетровську — 2:2, в українській команді відзначилися Сидельников (26) і Кудрицький (83), в армійців — Корнєєв (10, з пенальті) і Колесников (37).

Ще два пре… шої республіки… грали: «Металіс… московському … 0:1, «Металург» … цевому «Динам…

	В
ЦСКА	10
Шахтар	5
Динамо Мн.	7
Торпедо	6
Динамо К.	6
Дніпро	5
Арарат	7
Спартак	6
Чорноморець	3
Динамо М.	6
Локомотив	5
Памір	3
Металіст	4
Металург	4
Спартак В.	3
Пахтакор	3

Віктор БРА…

ГОЛОС України

ТИ

ЦІЇ

к паризького
уб «Віндзор»
збирався до
рмі дивилися
е зі співчут-
нцям зараз
кухні.
Демессанс —
млива, тож
кнути. Тим
в попередню
директором
лексу «Бра-
Христо Ро-
ни та про-
ісла дні
кні з тим,
попит. Якщо
увати витво-
кулінарів
то вже нас-
можливо, з'я-
ресторан «У
пана Гі Де-
ається, що
селилися у
бувавши на
ринку, він
волений: тут
ти продукти,
і
лих рук.
— не нова-
нному ділі.
н тримав ре-
нсуази», що
Національних
Тож гостями
идент, і відо-
писі ники,
ні авши
компанії
відкрив рес-
в гольф-клу-
новий інтерес
Києві. Пан
конаний, що
ід вирішува-
за ресторан-

САНСЬКА.

ТУРНЕ

можливість
лії й назад
карбованців
200 чоловік.
ата за право
сному відбо-
терею орга-
стація «Лу-
іфф» та ко-
ича фірма
ерша умова
дповісти на
про графство
мати щастя
ні, коли еру-
більше, ніж
ипадках доля
громадянинові
фіналу дій-
заповнених
отім «незаці-
ичка» шви-
з непрозорої
о номер. Цю
слювало Лу-
иння, 1 гля-
ий обман у
громадянина
А. Іванов,
о здивувався:
кування брала
на його карт-
пив дві й за-
ковіснько?
телефон орга-
е до Альбіо-
вони самі

СКИБА,
респондент
аїни».

Фотофакт

До п'ятиріччя Чорнобильської трагедії на зібрані Українською православною церквою гроші у Парку Радянсько-Фінської Дружби будується каплиця. Це — перша культова споруда у Дарниці. Про храм, який тут існував ще до революції, пам'ятають лише старожили. «Пізніше до каплиці додасться ще церква.

На фото: автор проекту архітектор Д. Яблонський.

Київ. Фото Андрія КОТЛЯРЧУКА.

Готуйте гроші

НА КУРОРТ—ЧЕРЕЗ МИТНИЦЮ

Одеська облрада прийняла рішення встановити грошовий збір за в'їзд в курортні зони транспорту з інших регіонів та областей. Мета — поліпшити екологічну обстановку та зміцнити місцеві бюджети. Моторолер або мотоцикл обійдеться власнику в 10 карбованців, легковий автомобіль та мікроавтобус — 20. Звичайний автобус та вантажний автомобіль потягне на 30 карбованців. Цифри взято «зі стелі». Про це свідчить те, як затверджували таксу на мотоцикли і моторолери. Спочатку планувалося за них брати, як за легкове авто. Та один з депутатів заявив: на подібному транспорті їздить переважно молодь, у якої і без того в кишенях вітер. «Але ж вони газують — дим коромислом!» — заперечили йому. Останній не розгубився: «Коли ж і газувати, як не в молодості?». Посміявшися, депутати вирішили платню зменшити...

Звільняються від податку рейсові автобуси, транспорт інвалідів та чорнобильців. Не вдалося з'ясувати, що розуміти під поняттям «курортна зона». А від цього залежало, скільки митниць ставити: на кожному спуску до берега моря чи лише на головних трасах на під'їзді до міст? Зупинилися на такому рішенні: шлагбауми стоятимуть лише на під'їздах до Одеси, Білгород-Дністровського, Ізмаїла та ряду сільських районів. Той факт, що подібне рішення вдарить по транспорту суміжників, які їдуть у промислові райони Одеси за продукцією і можуть привести до відповідних рішень сусідів, сесія вирішила обійти...

80 процентів надходжень йтиме в місцеві бюджети, решта — обласній Раді.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

Презентації

СПІЛКА ЮРИСТІВ...

28 червня цього року Міністерством юстиції УРСР зареєстрована нова громадська незалежна і самоврядна організація — Спілка юристів України. ЇЇ головою на Установчому з'їзді обрано члена-кореспондента АН УРСР Ю. Шемшученка.

Головні завдання Спілки —об'єднати юристів, розпорошених по різних відомствах, сприяти побудові України як правової держави, сприяти поліпшенню соціально-побутових, матеріальних та морально-психологічних умов життя і праці її членів.

Передбачається встановити творчі зв'язки юристів України з колегами з інших республік та зарубіжних країн, вивчати їхній досвід. До складу Спілки входять як індивідуальні, так і колективні члени. Вся робота її будується на демократичних засадах в умовах широкої гласності: незабаром видаватиметься газета Спілки. Ми готові до співпраці з Спілкою адвокатів України, Асоціацією українських правників, Асоціацією викладачів права тощо.

Тетяна СТРЕТОВИЧ,
відповідальний секретар Спілки юристів України.

...І ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ

Того ж дня в урочистій обстановці видано свідоцтво про реєстрацію Демократичної партії України. Відбулася презентація партії. Як повідомила заступник начальника відділу громадських організацій Міністерства юстиції УРСР Н. Лукашова, крім згаданих організацій, зареєстровано ще 5 об'єднань: «Україна — Ізраїль», «Україна — В'єтнам», Спілку письменників України, інші. Свідоцтва про реєстрацію вони отримають сьогодні. Всього в Міністерстві юстиції за період з листопада минулого року зареєстровано 97 організацій. Офіційно відмовлено у реєстрації лише 4 організаціям.

Костянтин ПАРИШКУРА,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Подробиці

ОБІЙШЛОСЯ?

На залізничній станції Гулівці (Калинівський район) трапилась аварія. 12 вагонів вантажного поїзда № 34601 (машиніст Бабкін, помічник Смирнов) зійшли з колії. Один вагон було завантажено цибулею, інший ватином, ще один — сільгосптехнікою, два — контейнерами, решта — порожні. На відстані ста метрів пошкоджено колії та опора контактної мережі, внаслідок чого загорівся ватин. Пожежу вчасно ліквідовано, жертв нема. Причини аварії встановлюються.

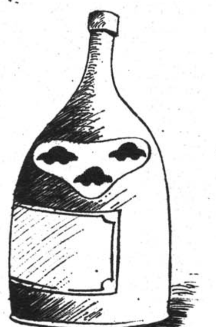
Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Вінницька область.

Реалії

ПОГРАБУВАННЯ ВІКУ

Воно сталося цими днями в Чернігові. Грабіжники з'явилися у несподіваному місці — на складі госпрозрахункової бази райспоживспілки. Злодії прихопили там 2,5 тисячі пляшок, а на одному з приймальних пунктів — близько 60 ящиків зі склотарою. «Колекціонерів» розшукує міліція.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернігів.

Мал. Анатолія СТАНКУЛОВА.

Точка зору

НЕ ПІЛЬГИ, А ДОПОМОГА

Незабаром будемо обговорювати закон про податки з підприємств: хто і скільки платитиме в держбюджет. З цього приводу є у мене принципова поправка до системи оподаткування в Українській РСР і визначення розмірів податку.

До законопроектів нерідко вносять пропозиції про пільгове оподаткування. Я ж пропоную положення про те, що «пільги на оподаткування встановлюють Верховна Рада, місцеві Ради» вилучити взагалі й узаконити принцип «відсутність будь-яких пільг щодо оподаткування».

На перший погляд, цей принцип може здатися безглуздим, але спробую довести протилежне. По-перше, відсутність пільг ставить всі суб'єкти господарювання в рівні умови. По-друге, ліквідує суб'єктивізм під час визначення пільг при оподаткуванні. По-третє, дає можливість державі сконцентрувати в своїх руках кошти, необхідні для реалізації своїх функцій. По-четверте, робить гнучкішим і досконалішим механізм розподілу коштів бюджету.

За Гегелем, свобода — це усвідомлена необхідність. Тобто людина від народження вільна і не має ніяких зобов'язань ні перед ким до тих пір, доки не починає спілкуватися із світом, в якому живе і в якому обмінюється з іншими плодами своєї життєдіяльності. Однією із сторін цієї життєдіяльності і є податки, причому суть їх у тому, що вони є умовою для паритетного обміну діяльністю.

Коли я, наприклад, є власником земельної ділянки, а мій невідомий партнер по діяльності є шахтарем і не має власної землі, то обидва ми, хочемо чи не хочемо, є господарськими суб'єктами і обмінюємося поопераційними специфічними видами діяльності. А спільною для нас є обов'язкова сплата податків до бюджету, залежна від характеру роботи.

«А причому тут пільги на податки? — запитаєте ви. — Адже треба стимулювати нижчими податками різні соціальні програми, підприємства, які займаються благодійністю, треба підтримати. Як, наприклад, розподіляти бюджет, щоб підтримати соціальні програми?». Відповідаю: податки повинні сплачувати, на мою думку, всі, а з бюджету доцільно пільгово фінансувати ті підприємства, які працюють ефективно. Вони й дадуть найбільше надходжень до бюджету. А на допомогу інвалідам, малоімущим, «афганцям» гроші треба виділяти з бюджету.

Сьогодні ж пільгових податків вимагають усі. І що з цього вийде? Непільговими залишаються одиниці і, як результат, бюджет буде порожнім. Кому буде вигідно? До речі, думку про свою пропозицію запитав у Спілці інвалідів України. Там зі мною погодилися: милосердям в першу чергу має займатися держава.

Володимир СЕВАСТЬЯНОВ,
народний депутат УРСР.
Кримська АРСР.

Футбол

ЗАМАНИЛИ ДО ПАСТКИ, І...

Слово честі, не вірилося під час першого тайму матчу в Лужниках, що кияни здобудуть красиву і переконливу перемогу. Адже ініціативою володів «Спартак». А у воротаря динамівців Кутепова було роботи вдосталь. І він зіграв на «п'ятірку».

Але й після перерви господарі спробували було перетворити територіальну перевагу на матеріальну. Втім, в обороні український клуб зіграв чітко й холоднокровно. А от москвичі занервували, коли кияни почали атакувати ворота Черчесова, застосовуючи довгі передачі. Тактика наших земляків виявилася вірною. «Спартак» потрапив до пастки, з якої вже не вибрався. Настирність Юрана і розгубленість спартаківського воротаря, а ще й захисника Попова дозволили гостям відкрити рахунок (65 хвилина). А потім слово взяв Саленко. Спершу він розстроїв і себе, і болільників, коли не забив, вийшовши на зручну позицію. Але вже незабаром (82 хв.) київський форвард був збитий в штрафному спартаківцями і сам же покарав кривдників, реалізувавши пенальті. Перемога «Динамо» — 2:0.

Донецький «Шахтар» вдома взяв гору над «Спартаком» з Владикавказа — 2:0. Відзначилися: Погодін (39) і Кобозєв (87). Гірники скоротили відставання від лідера, бо ЦСКА зіграв внічию в Дніпропетровську — 2:2, в українській команді відзначилися Сидельников (26) і Кудрицький (83), в армійців — Корнєєв (10, з пенальті) і Колесников (37).

Ще два представники нашої республіки, на жаль, програли: «Металіст» у Харкові московському «Динамо» — 0:1, «Металург» у Мінську місцевому «Динамо» — 0:2.

	В	Н	П	М	О
ЦСКА	10	5	2	37—22	25
Шахтар	5	11	1	23—17	21
Динамо Мн.	7	5	5	20—16	19
Торпедо	6	7	4	17—13	19
Динамо К.	6	7	3	20—17	19
Дніпро	5	8	4	16—15	18
Арарат	7	3	6	16—16	17
Спартак	6	5	4	20—17	17
Чорноморець	3	10	3	19—14	16
Динамо М.	6	3	8	18—20	15
Локомотив	5	5	7	15—20	15
Памір	3	9	5	13—18	15
Металіст	4	6	7	14—20	14
Металург	4	5	8	11—19	13
Спартак В.	3	7	7	19—27	13
Пахтакор	3	4	9	16—23	10

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Коротко

ТЕЛУШКА—ПОЛУШКА А ПЕРЕВІЗ?

Двоє їздових села Крупець Славутського району два дні не збирали молоко у одноосельців на знак протесту проти мізерної заробітної плати — 62 карбованці. В той же час приймальниця молока отримує 340 карбованців. Конфліктну ситуацію було розв'язано на сесії сільської Ради, повідомляє газета «Радянське Поділля».

Надія ПАКУЛЬКО.
Хмельницька область.

ПОГОДА

3 та 4 липня на Україні утримається жарка, переважно без опадів погода з температурами вдень 30—34, на півдні та сході 35—39 градусів. Уночі 14—20 градусів. Лише у прикарпатських областях сьогодні пройдуть короткочасні дощі, гроза, місцями сильні зливи, град, шквали 15—20 метрів на секунду при температурі 20—26 градусів.

По Києву та області сьогодні вдень переважно без опадів. Температура 30—34 градуси.

Черговий по випуску новин Віталій ЖЕЖЕРА. Тел. 441-86-20

ПРОГРАМА НАДЗВИЧАЙНИХ ЗАХОДІВ

(Продовження. Початок на 3-й стор.).

Дуже важливим для народу України я вважаю заключний дев'ятий розділ програми, наголосив прем'єр-міністр. Звичайно, було б наївно розраховувати, що в цей надзвичайно складний період відчайдушного опору кризі нам удасться вирішити одним махом всі проблеми, пов'язані з підвищенням життєвого рівня населення. Але якщо вдуматися в кожний пункт цього розділу, то неупереджена людина не зможе не помітити, що уряд не тільки передбачає задіяти всі можливості нашого суспільства, а й збирається підняти планку соціального захисту населення трохи вище за можливість, сподіваючись на віддачу від реалізації таких заходів.

Звичайно, соціальна спрямованість програми може бути витримана лише при наявності адекватної правової основи. Для цього Кабінет міністрів подає на ваш розгляд проекти трьох взаємозв'язаних законів: «Про мінімальний споживчий бюджет», «Про підвищення соціальних гарантій для трудящих» та «Про індексацію грошових доходів населення». При підготовці проектів цих законів ми виходили із таких обставин.

Перш за все, соціальні гарантії держави мають бути **абсолютно реальними**. Ми повинні будь-що уникнути популістських рішень у цій справі. Інакше, хоч і буде здобуто певний політичний капітал, дійсність обов'язково внесе свої жорсткі корективи, і втрата довір'я народу до парламенту і уряду буде неминуча. Отже, соціальні гарантії повинні базуватися як **на потребах** населення, так і на **конкретних можливостях** народного господарства республіки на даному етапі. Разом з тим, повинен бути утворений механізм надійного захисту малозабезпечених верств населення від зростання цін. Саме ці принципи і були покладені в основу трьох проектів законів, що подані на ваш розгляд.

Коротко **про розмір мінімальної заробітної плати**. Сьогодні, як відомо, він встановлений союзними нормами на рівні 70 карбованців на місяць. Таким же є і мінімальний розмір пенсії по старості. З врахуванням компенсаційних виплат ці суми фактично становлять 135 і 140 карбованців на місяць. Я вважаю, що до наведених цифр коментарі не потрібні. Зрозуміло, як важко зводити кінці з кінцями більш як **семи мільйонам громадян нашої республіки**. Тому, незважаючи на колосальні економічні труднощі, про які я вже казав, незважаючи на сорокамільярдний дефіцит бюджету, уряд республіки вирішив внести на ваш розгляд пропозицію про підвищення рівня мінімального розміру заробітної плати і мінімальної пенсії по старості, можливо, вже в цьому році, починаючи з четвертого кварталу встановити його, разом з компенсацією, на рівні **180—185 карбованців**.

Прийняття Закону **«Про підвищення соціальних гарантій для трудящих»**, вимагатиме більше чотирьох мільярдів карбованців на рік, у тому числі близько 500 млн. карбованців за рахунок державного бюджету. Хочу підкреслити, що в цілому цей закон забезпечить досить повну компенсацію втрат доходів у зв'язку з підвищенням цін.

Одним з найважливіших документів, поданих на ваш розгляд, є проект Закону **«Про мінімальний споживчий бюджет»**. Цей закон регламентує нормативний підхід у формуванні споживчого бюджету на основі фізіологічних норм споживання і нормативів забезпечення соціально-культурних потреб людини. Він зобов'язує уряд не менше одного разу на рік розробляти і затверджувати вартісну оцінку споживчого бюджету з врахуванням індексу цін на споживчі товари та послуги. Розрахунки показують, що величина мінімального споживчого бюджету у вартісному виразі сьогодні становить 240 карбованців на місяць на одну людину.

Разом з тим, близько 30 мільйонів чоловік фактично мають значно нижчий рівень споживання. Для того, щоб забезпечити кожному жителю республіки рівень споживчого бюджету 240 карбованців, необхідно додатково більше ніж 17 мільярдів карбованців на рік. До того ж рівень добробуту вирішує, врешті-решт, не наявність грошової маси, а в першу чергу наявність продовольчих та промислових товарів, в тому числі першої необхідності. Треба сказати чесно, що такої можливості економіка республіки сьогодні, на жаль, не має. Тому затвердження споживчого бюджету повинно стати головним орієнтиром для прогнозування розвитку народного господарства, динаміки росту життєвого рівня населення, визначення мінімальних розмірів заробітної плати, пенсій, стипендій та інших соціальних виплат.

Досягнення наміченого рівня мінімального споживчого бюджету повинно здійснюватися поетапно, виходячи з реальних можливостей республіки. Ми повинні мати як головну мету — забезпечення рівня заробітної плати не нижче вартісної оцінки споживчого бюджету у розрахунку на душу населення.

Законом передбачається, що затверджений урядом споживчий бюджет буде періодично публікуватися в пресі разом з системою заходів по його забезпеченню.

Повернувшись знову до положень програми і поставивши запитання, які основні заходи намічаються у сфері соціального захисту населення республіки, В. П. Фокін зазначив: насамперед, це **індексація його доходів у залежності від зростання цін**. Її поріг піднято **до двох — двох з половиною розмірів мінімальної заробітної плати**, і це вже відображено в проекті відповідного Закону.

Досить радикальні заходи спрямовані на поліпшення пенсійного забезпечення населення. Передбачається: ввести мінімальний розмір пенсії за віком та по інвалідності І і ІІ груп на рівні прожиткового мінімуму, але **не нижче** мінімальної заробітної плати (разом з компенсацією вона становитиме 180—185 крб.); обчислювати пенсії працівникам, зайнятим на підземних роботах і виробництвах з особливо шкідливими і важкими умовами праці, з підвищенням на один відсоток заробітку за кожний рік такої роботи, але не нижче 85 відсотків заробітку; знизити вік для призначення соціальних пенсій: чоловікам — з 65 до 60 років, жінкам — з 60 до 55 років; підвищити пенсії громадянам, які були необгрунтовано репресовані, а згодом реабілітовані, на 50 відсотків, а членам їх сімей, які піддалися примусовому переселенню, — на 25 відсотків мінімальної пенсії за віком; встановити пільгове пенсійне забезпечення для водіїв міського пасажирського транспорту та великовагових автомобілів: чоловікам — після досягнення 55-річного віку і при стажі такої роботи 25 років, жінкам — після досягнення 50-річного віку і при стажі такої роботи 20 років; виплачувати пенсії за віком без будь-яких обмежень; ввести надбавки на догляд в розмірі соціальної пенсії усім пенсіонерам похилого віку, які за висновком медичних закладів потребують сторонньої допомоги; збільшити з 25 до 50 відсотків частку пенсій, що виплачуються у зв'язку з втратою годувальника дітям, які перебувають на повному державному утриманні, а також з 10 до 25 відсотків пенсій підопічним будинків-інтернатів.

Ми передбачили ряд заходів щодо соціальної підтримки молоді, особливо молодих сімей. Хочу привернути вашу увагу до такого питання. Видача кредитів молодим сім'ям, причому на особливо пільгових умовах, здійснюватиметься під гарантію уряду республіки. Тобто йдеться про **державну** підтримку. Однак це не виключає і можливостей використання регіональних фінансових джерел під гарантію місцевих Рад. Важливим, на мою думку, є те, що вже в третьому кварталі поточного року ми завершимо, зобов'язані завершити, формування державної служби зайнятості (пункт 72). Її економічні можливості суттєво розширяться після утворення державного фонду сприяння зайнятості населення, який буде створено як на республіканському, так і на місцевому рівнях (пункт 73). І нарешті, протягом нинішнього та наступного років ми рішуче проведемо докорінну реформу оплати праці в народному господарстві республіки з метою забезпечення взаємозв'язків між її рівнем і кінцевими результатами виробництва (пункт 74).

Ви, напевно, звернули увагу на те, звернувся Прем'єр-міністр до депутатів, що в програмі відсутній пункт про заходи щодо **соціального захисту багатодітних сімей**. Хочу заспокоїти і вас, і насамперед ті майже 600 тисяч багатодітних сімей у нашій республіці, що ми про них не забули. Ми знаємо, яка категорія населення найбільш нуждена сьогодні і невідкладно потребує допомоги. Але ця допомога повинна бути комплексною, а якщо точніше — багатоцільовою і забезпечуватися з багатьох джерел. Саме тому соціальний захист багатодітних сімей буде здійснюватися в рамках **спеціальної програми**, в реалізації якої будуть задіяні не тільки республіканські органи і ресурси, але й виконкоми місцевих Рад усіх рівнів. Найближчим часом ця програма буде узгоджена на місцях і розглянута Кабінетом міністрів.

Далі глава уряду республіки зазначив: ми всі повинні усвідомити одну очевидну істину — ступінь соціального захисту громадян будь-якого суспільства є величина **прямо пропорційна рівню розвитку його продуктивних сил**, інакше кажучи, продуктивності суспільної праці. І скільки б шановні народні депутати не звинувачували Кабінет міністрів УРСР у тому, що він недоробляє у питаннях соціальної захищеності населення, ні уряд, ні парламент не в змозі дати членам суспільства більше матеріальних благ, ніж вони їх створюють. Саме тому наша програма надзвичайних заходів має головну мету — за рахунок розкріпачення продуктивних сил, зародження і поступового зростання конкуренції, виникнення на цій основі нової мотивації до праці забезпечити якісно новий стрибок у розвитку економіки республіки. І я хочу запевнити, що одночасно з реалізацією програми надзвичайних заходів ми будемо постійно вдосконалювати, а точніше, змінювати систему соціального захисту населення.

Тепер ще одне питання. Воно стосується не стільки суті програми, скільки умов для її реалізації. А вони такі. Як ви знаєте, нещодавно Кабінет міністрів СРСР прийняв постанову «Про організаційні заходи щодо розробки виробничих програм і прогнозів соціально-економічного розвитку підприємств, регіонів, республік і Союзу РСР на 1992 рік в умовах формування ринкових відносин». Не говоритиму, що про цю постанову я, як і всі мої колеги з інших республік, дізнався з газет. Це красномовний приклад ставлення центру до нас як суверенної держави. Своє негативне ставлення до вказаної постанови я висловив декілька днів тому на засіданні Кабінету міністрів СРСР. Не буду повторювати всі аргументи проти цієї постанови. Відзначу лише три її ключові положення, які перекреслюють можливість реалізації нашої програми.

Перше. Уряд республіки і я особисто доклали чимало зусиль, щоб центр нарешті погодився з тим, що союзне або федеральне держзамовлення є складовою частиною республіканського держзамовлення, а не навпаки, як це було завжди.

Тепер Кабінет міністрів СРСР не тільки поставив знак рівності між республіканським і союзним держзамовленням, але й введенням категорії так званого **обов'язкового** замовлення робить прес централізму ще важчим, ніж він був досі.

Друге. Цією ж постановою вводиться для всіх підприємств, незалежно від відомчої належності і форм власності, федеральний податок у розмірі 10 процентів вартості реалізованої продукції. Підкреслюю, не прибутку, **а вартості** реалізованої продукції. А якщо врахувати, що крім цього передбачається створення цілого ряду союзних фондів, то за цих умов фінансовий стан республіки зазнає остаточного краху.

І третє. З наступного року намічається кардинально скоротити перелік продукції, що реалізується за фіксованими, а точніше кажучи, — за твердими державними цінами. Те, що такий захід призведе до нового витка тепер уже **гіперінфляції**, це ясно як божий день. А от як за цих умов нам забезпечити соціальний захист населення України — невідомо нікому. При цьому центральне керівництво залишиться осторонь, бо відповідальність за соціальний захист населення, як відомо, повністю покладено на уряд республіки.

Тут я хотів би звернутися до моїх прискіпливих опонентів, які всіляко принижували і принижують значення постанови Верховної Ради України про перехід союзних підприємств та організацій у юрисдикцію республіки. Цікаво, **що б** ви, шановні, порекомендували мені робити сьогодні, якби ця постанова не була й досі прийнята? Передбачаю відповідь: треба було б скористатися 71-ю статтею Конституції УРСР, згідно з якою на території Української РСР забезпечується верховенство законів республіки. Подібну пораду я одержав у листі постійної Комісії з питань економічної реформи і управління народним господарством. Вона досить скептично оцінила нашу постанову про юрисдикцію і зробила висновок, що ця постанова, мовляв, зовсім не потрібна. Але ж вибачте, будь ласка, про яке верховенство законів Української РСР можна говорити, коли **у нас багатьох важливих економічних законів просто не існує**. На нашому правовому полі ще надто багато білих плям, і нам нічого протиставити союзним законам.

До речі, я хотів би відіслати тих, хто ще не переконався у великому значенні постанови про юрисдикцію, до статті М. Бергера в газеті «Известия» за 26 червня. Там усе ясно сказано. Хоч і автор не все зрозумів. Мовиться не про заборону поставок продукції за межі республіки, а про заборону сваволі союзних міністерств та відомств, коли йдеться про основні виробничі фонди підприємств, про порушення майнових стосунків. Але взагалі ця стаття дає матеріал для роздумів. Це відповідь скептикам.

Уряд республіки продовжує напружену роботу з союзним Кабінетом і наполягає, щоб він змінив свою позицію. І якщо протягом третього кварталу цього не буде зроблено, тоді вирішальне слово залишиться за нашою постановою про юрисдикцію. У відповідності з нею ми відмінимо окремі рішення союзних міністерств **стосовно майна на території республіки**.

Шановні народні депутати, сказав на закінчення В. П. Фокін. Хочу підкреслити, що подана вам програма не є результатом роботи лише Кабінету міністрів. Над нею на різних етапах доробки працювали відомі вчені-економісти, зокрема Ємельянов О. С., Подолєв І. В., Пензеник В. М., Бесєдін В. Ф., Столяров В. Ф., Панченко Є. Г. та інші досвідчені фахівці в галузі управління народним господарством Мінченко А. К., Лановой В. Т., Ткаченко О. М., Слепічев О. І., Коваленко О. М., Кра-

(Закінчення на 7-й стор.).

ПРОГРАМА НАДЗВИЧАЙНИХ ЗАХОДІВ

(Закінчення. Початок на 3-й, 6-й стор.).

вченко В. О. і ще цілий ряд товаришів. Нарешті, ми скористалися багатьма ідеями і пропозиціями, висловленими в різний час у цьому залі, а також надісланими письмово. Я маю на увазі народних депутатів Рябченка М. А., Яхєєву Т. М., Семенця С. В. і багатьох-багатьох інших — всіх перелічити просто неможливо. Все це свідчить, що над програмою була проведена велика спільна робота, що вона є плодом дійсно колективного інтелекту. Тож не треба називати її чиїмось прізвищем (як це робиться в країні: програма Павлова, Явлінського, а ще раніше — Шаталіна). Це — програма українська.

Представляючи вам, шановні колеги, програму надзвичайних заходів, я не розраховую, як ще недавно говорили, на одностайне її схвалення. Але хочу сподіватися, що при її обговоренні не буде критики заради критики. Я сподіваюсь на те, що кожне критичне зауваження буде супроводжуватися конкретними пропозиціями щодо усунення тих чи інших недоліків програми, не нестиме в собі нового заряду популізму. Нам треба, я це вже говорив неодноразово, спільно шукати вихід із кризового стану. З свого боку я обіцяю вам, що в процесі подальшого коригування програми ваші конструктивні пропозиції, кожне раціональне зерно будуть обов'язково враховані.

Дякую за увагу.

Інформацію Прем'єр-міністра доповнили перший заступник голови Державної Ради УРСР з питань економічної політики, народний депутат УРСР О. С. Ємельянов і перший заступник міністра фінансів республіки В. П. Тентюк.

Обговоривши програму надзвичайних заходів по стабілізації економіки України та виходу її з кризового стану, депутати в основному підтримали цю програму і прийняли відповідну постанову.

(УКРІНФОРМ).

Міністерське крісло

РОЗДЕРЖАВЛЕННЯ. УЖЕ?

Цього представлення — складу уряду республіки — ми чекали досить довго. І от Прем'єр-міністр УРСР Вітольд Фокін запропонував на затвердження Верховною Радою членів своєї «команди». Хто вони, люди, що віднині стоятимуть біля керма управління економікою, наукою, культурою і від яких значною мірою залежатиме, як ми житимемо, яким курсом рухатимемося і куди?

Отож, редакція «Голосу України» представляє своїм читачам тих, хто увійшов до складу Кабінету міністрів УРСР. Ми намагатимемося якомога повніше розкрити позиції, на яких стоять наші урядовці, їхні плани і задуми, шляхи їх реалізації.

Кар'єра міністра в справах роздержавлення власності і демонополізації виробництва Української РСР Віктора САЛЬНИКОВА, незважаючи на зовнішню благополучність, розпочалася з не зовсім благополучного повороту долі: в грудні минулого року йому не знайшлося місця в «команді» нового голови Київського міськвиконкому. І хоч безробітним Сальников не залишився, однак такого варіанта він теж не очікував.

Отже, розмову з новим міністром ми почали саме з моменту, скажімо так: хоч і досить типового як для нашого часу, але малоприємного.

◆

Міністру у справах роздержавлення власності і демонополізації виробництва Української РСР Віктору Сальникову незабаром 56 років, яких йому ніхто не дає, бо він завжди, як кажуть, у формі — без зайвих кілограмів, енергійний, словом, тип сучасного ділового чоловіка.

Має дві освіти — економіста і юриста. Тому й сходинки його службової кар'єри логічні — слідчий, економіст, старший економіст, начальник планово-економічного відділу, головний економіст кількох організацій і відомств, заступник директора одного з київських підприємств, заступник голови Держпостачу УРСР, а з 1987 року — перший заступник голови Київського міськвиконкому — начальник головного планово-економічного управління.

На початку цього року був призначений заступником міністра промисловості будівельних матеріалів УРСР.

— Ну, тут ситуація природня: новий голова Ради — нова команда. Кожен добирає собі людей, з якими може працювати якнайкраще. Хоч, якщо бути відвертим, то для мене це був досить несподіваний поворот.

— А які були пропозиції?

— Були. І спокусливі теж. Ну, приміром, з перспективою розбагатіти і без особливих зусиль — зараз створилося багато нових комерційних структур, які дозволяють швидко досягти певних матеріальних статків.

— А ви?

— Вибрав те, що добре знаю — структуру, в якій орієнтуюся, справу, в якій компетентний.

— Це була інтуїція чи вибір?

— Вибір.

— З яким почуттям ви сприйняли пропозицію спробувати себе у абсолютно новій ролі — міністра у справах роздержавлення власності і демонополізації виробництва Української РСР?

— Не буду кривити душею — це дуже почесна пропозиція. З іншого боку, останнім часом багато займався цією проблемою ще у Київраді, коли готувалася концепція економічної самостійності міста. Розглядаючи питання багатоукладності економіки, ми тоді довго думали, як обійти ці мало не лайливі і крамольні слова «приватна власність»...

Працюючи з молодими вченими-економістами, дійшов висновку: всі наші біди від нічийності загальнонародної власності. Тому, виступаючи перед депутатами, я над усе боявся, що мене не зрозуміють, що зведуть усе до запитань на кшталт: що буде з соціалізмом, чи не буде це реставрація капіталізму і таке інше.

— Вікторе Григоровичу, коли я вас розшукувала, то в приймальні Прем'єр-міністра дуже люб'язно перепитали: «Сальников? А хто він?» Мені здалося це символічним, бо зараз в уряд приходять нові люди, яких майже ніхто не знає. То й справді: хто ви?

— Коли більшість депутатів проголосувала за моє призначення, хтось із колег пожартував: «От і прийшов могильник соціалізму». Краще й не скажеш...

— Але ж, Вікторе Григоровичу, і ви теж так старанно вибудовували те, що нині збираєтесь руйнувати...

— Якщо людина здатна хоч трохи мислити, то еволюція її поглядів неминуча. Тож і я вже не такий, як навіть рік тому. Сьогодні, приміром, я переконаний, що Україна може вибратися з кризи, у яку ми потрапили, лише набувши економічної самостійності. В усякому разі, позитивних результатів сама досягне швидше, ніж би вона це робила разом з Союзом.

А загалом я б зараз утримався від будь-яких визначень, стосовно суспільного устрою — соціалізм, капіталізм... Давайте збудуємо суспільство здорового глузду, де людям без будь-яких «ізмів» жилося б по-людськи на цій землі. А вчені вже потім придумають назву, яка найбільше б підходила такому суспільству....

— Роздержавлення, приватизація... Ці слова зараз, як кажуть, на слуху. Одні вбачають у них панацею від усіх бід, інші навпаки — мало не крах, кінець світу. В усякому разі, не багато людей чітко усвідомлюють суть цієї справи, її масштаби і мету. А ви?

— Масштаби і справді на перший погляд неосяжні. І все ж я їх бачу. А для того, щоб люди переконалися, наприклад, у перевагах цієї справи, то слід, на мою думку, досягти не блискавичної приватизації, що було б помилкою, а блискавичного ефекту.

Суть роздержавлення вбачаю не в тому, щоб усе поділити порівну, а в тому, щоб зробити людей реальними власниками, закріпити за ними цінності. Але за їх використання відповідатиме вже хазяїн. І не тільки сумою прибутку, а й майном, яке йому належатиме. Ми повинні змінити саму мотивацію праці — це зараз найголовніше.

— Але ж існує ще й економічний бік справи...

— Безумовно. Приватизуючи державне майно, ми повинні одержати насамперед високий економічний ефект, щоб за рахунок цього вирішувати соціальні проблеми. Тож спочатку слід хоч би частину всього, що маємо, виставити на ринок, щоб люди могли придбати ці цінності.

— А ви не боїтеся, що всі вільні кошти, які є в Союзі, і карбованці, що нагромадилися за кордоном, а це мільярдні суми, заполонять наш ринок і ми залишимося з купою знецінених паперових грошей?

— Ви маєте рацію. Ми повинні спочатку захистити Україну від напливу паперових грошей з Союзу, бо за останні п'ять років у фінансовій системі наробили такого, що для виправлення становища потрібен новий 17-й рік. Інакше й наші онуки не виберуться з боргової ями. Тому слід негайно створити в республіці хоч би умовні економічні кордони — і не тільки митні й контрольні пункти, а й форсувати підготовку до впровадження власної грошової одиниці. Інакше з України розтягнуть усе, що тільки можливо.

— З чого б ви почали роздержавлення?

— Не з торгів і аукціонів розпродажу, як це подекуди намагаються вже робити, а з розмежування власності.

Так, все, що є в республіці, повинно належати її жителям. Але ж не слід забувати, що існує Закон про власність, який передбачає, що і Союз, і інші республіки можуть мати своє майно на нашій території. Тому розмежування не слід розуміти як націоналізацію. Ми лише оголосили, що все, що є на Україні, підпадає під юрисдикцію українських законів.

Щоб дійти істини, треба сідати за стіл переговорів з союзним урядом, а ще краще зі згоди союзного уряду — з відомствами. І вирішувати, що наше, а що слід залишити за Союзом, об'єкти оборонного значення, наприклад. А от чорна металургія, гірничорудна і хімічна промисловість повинні належати українському народові. Таке розмежування вкрай необхідне.

— Які галузі, на вашу думку, підлягають роздержавленню насамперед?

— Галузі, які працюють на людей — легка і переробна промисловість. Причому різними шляхами. Це може бути і передача майна колективам, і акціонування — його вважаю найпрогресивнішою формою, і здача в оренду з подальшим викупом, і змішані форми — що вигідніше, що спонукає людей працювати краще.

Паралельно слід готувати пакети нормативних актів на роздержавлення і приватизацію об'єктів з малою капіталомісткістю — сфери торгівлі, побуту, житло...

— І все ж, де початок приватизації?

— Там, де ймовірний якомога швидший ефект. Наприклад, у громадському харчуванні. Нинішнє — кого воно задовольняє? Ми ж і сьогодні, як і в 30-і роки, варимо великий казан, щоб усіх відразу нагодувати. Не так важливо — смачно чи ні. От такі «точки» громадського харчування і слід приватизувати, щоб від виторгу залежав заробіток, був він прямим стимулом. А головне — навчитися не боятися, що хтось на цьому розбагатіє. Ну давайте нарешті не заздрити! А якщо заздрити, то так, щоб і самому після цього засукати рукава...

— А земля?

— Ні, це єдине, що я залишив би недоторканим, бо це вже крайній захід — її розпродаж. Земля — це те, що слід утримувати стільки, скільки доста сил.

— Така позиція не відлякуватиме майбутніх господарів землі?

— А вони прийшли хазяйнувати чи спекулювати землею? Якщо хазяйнувати, то підписуй угоду про оренду, скажімо, на 99 років з правом успадкування, то вистачить і тобі, і дітям, і онукам. Скільки працюєш на землі, стільки вона й твоя...

— І все ж, щось тут не те...

— Думаю, що до цього можна буде повернутися, коли матимемо тверду грошову систему або власний карбованець, або нинішній рубль, але конвертований. А до цього землю ми не повинні зачіпати.

— Ще одне. Противники роздержавлення висувають мало не найголовніший аргумент: все народне добро дістанеться тіньовикам...

— Ще треба розібратися з тіньовиками... Бачите у нас величезна кількість людей, які не здатні створити щось корисне ні світлі, ні в тіні. Ті, кого ми називаємо тіньовиками, як правило, талановиті люди, що не мали умов для реалізації свого таланту. Я не маю на увазі кримінальні елементи, з якими треба боротися.

Наше міністерство зробить усе, щоб створити для людей, які здатні організувати справу, працювати на внутрішній і зовнішній ринок, режим найкращого сприяння.

— І останнє запитання: як живе новий міністр, яка у нього сім'я, які має доходи?

— Живе, як усі — за нашими стереотипами чомусь мусив би цим гордитися. Моя сім'я — дружина, дорослі син і донька мають спільний професійний інтерес, бо за фахом всі економісти. Наші доходи — з нашої зарплати, так що продукти купуємо не на базарі. Діти звикли свої проблеми вирішувати самостійно, дружина ніколи з карбованця не робила ідола, що, самі розумієте, багато важить для душевного спокою.

І справді — живемо, як усі...

Інтерв'ю взяла Валентина ПИСАНСЬКА.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Експрес-новини

Міністр закордонних справ ФРН Геншер відвідав Загреб і Любляну, де мав розмову з словенськими і хорватськими офіційними особами. Він перебуває в Югославії як голова Ради Міністрів Наради з питань безпеки і співробітництва в Європі. Перед візитом до Хорватії і Словенії Геншер зустрівся з головою федерального уряду Югославії Марковичем і союзним секретарем в іноземних справах Ренчаром.

* * *

Прем'єр Держради КНР Лі Пен вирушив з офіційним візитом до шести країн Близького Сходу. Під час поїздки, яка триватиме 12 днів, Лі Пен відвідає Єгипет, Сирію, Йорданію, Іран, Саудівську Аравію, Кувейт. Як повідомило агентство Сіньхуа, цей візит буде важливим дипломатичним кроком.

* * *

Президент Польщі Валенса підписав Закон про вибори, на який раніше ним було накладено вето. Президент Польщі вважав, що «це призведе до послаблення парламенту». Диспут між Валенсою і нижньою палатою парламенту — Сеймом тривав декілька місяців. Минулої суботи Сейм відмінив вето президента.

* * *

Лідер Південної Кореї Ро Де У прибув до Вашингтона. Очікується, що його переговори з президентом США Бушем будуть зосереджені на питанні вступу Південної Кореї і КНДР в ООН, а також перспективі зміцнення американо-південнокорейських зв'язків у галузях економіки і безпеки.

Ро Де У зустрінеться в Білому домі з міністром оборони США Чейні.

* * *

У Женеві продовжує роботу міжнародна конференція з питань національних меншин. Делегат від Югославії Йованович повідомив, що кризовий період у його країні вже позаду. Ситуація в СФРЮ стабілізується. Всі проблеми, на його думку, повинні вирішуватися демократичними засобами — шляхом переговорів.

Глава американської делегації Кансельман заявив, що Югославії потрібна нова основа для єдності. Він наголосив на тому, що США занепокоєні репресіями Сербії проти албанської національної меншості. Американський представник, у свою чергу, закликав усі сили СФРЮ сісти за стіл переговорів і, які б не були складні проблеми, вирішувати їх шляхом діалогу.

ЖЕБРАННЯ — НЕ ВАДА?

Коментар: пером і олівцем

Чим ближче дата лондонської наради «великої сімки», на яку її учасники врешті-решт (і з значними застереженнями) вирішили запросити й радянських представників, тим палкіше розгоряється дискусія в нашому політичному житті: чи варто заради капіталістичних позик поступатися соціалістичними принципами, погоджуючись на «план Маршалла щодо СРСР», та й взагалі — наскільки він ефективний? Водночас дедалі гучніше лунають голоси, які вимагають «справедливого розподілу» допомоги по республіках і автономіях...

Питання, як-то кажуть, цікаве. Але у вирі дебатів забувають про одну «деталь»: нам ще ніхто нічого не дав, навіть не запропонував. Більше того, можуть і відмовити. Так що наші «домашні» страсті поки що грунтуються лише на емоціях.

Підсумовуючи сказане, ледь не сказав: «ділимо шкуру невбитого ведмедя». Проте зважив на парадокс: адже в очах Заходу «ведмедем» є ніхто інший, як Радянський Союз, який там уже понад сімдесят років тому зажив собі саме цього «іміджу» — уособлення дикого звіра. Могутнього, але, м'яко кажучи, не завжди передбачуваного у своїх вчинках, тому дуже небезпечного.

Отже, запитують себе наші колишні класові вороги, яким чином втихомирити «російського ведмедя» (зрозуміло, що під терміном «російський» мається на увазі аж ніяк не географічне поняття)? Напередодні липневої зустрічі «великої сімки» цей звір прилаштував маску лагідної посмішки і по-жебрацьки простягнув лапу перед багатим Заходом. Це точка зору досить широких політичних і ділових кіл (влучно її відтворив у наведеній тут карикатурі журнал британського бізнесу «Економіст»). Згідно з нею Радянському Союзові пригадують і хитрі маневри на переговорах щодо скорочення озброєнь в Європі, які ледь не призвели до провалу майже досягнутих домовленостей, і намагання дистанціюватися від власних заяв з осудом кувейтської авантюри С. Хусейна, і дії союзних властей у Прибалтиці, і зволікання з прийняттям закону про в'їзд і виїзд, і ще багато чого.

Разом з тим на Заході лунають заклики не поспішати з допомогою, оскільки вона лише «розбестить» нинішню радянську систему, дозволить їй і надалі перебувати в напівсонному стані і всіляко уникати рішучих кроків у бік кардинальних реформ.

Звичайно, наведені аргументи поділяють далеко не всі. «Краще мати під боком ведмедя ситого, а тому — лагідного»,— ось лейтмотив прихильників ідеї «плана Маршалла щодо СРСР». Це — з точки зору емоцій. Що ж до тверезого аналізу, то і його не бракує: реанімована ринковими «ліками» радянська економіка у перспективі може цілком пристойно і взаємовигідно вписатися у світову систему господарських відносин, водночас відповідно коригуючи і поступ нашої політичної системи в сторону демократії загальнолюдських цінностей.

До речі, йдеться не тільки про СРСР. Допомога потрібна всьому колишньому соціалістичному таборові, який нині стоїть у черзі за західним благодійницьким супчиком (ми передруковуємо карикатуру на цю тему з газети «Інтернешнл геральд трибюн»).

Звичайно, не виключено, що закордон і допоможе, але символічному ведмедю та його колишнім союзникам перш за все слід потурбуватися про свою долю самим. Не завжди ж ходити з благально простягнутими кінцівками!

Стас ПОЛІЩУК.

Інформ-шоу

ГРОМАДЯНСТВО — АБОРИГЕНАМ!

Представництво канадської провінції Онтаріо офіційно вибачилося перед двома індіанськими племенами за незаконне виселення їх з власних земель. Індіанський вождь назвав цей крок «історичною і безпрецедентною подією».

Соціал-демократичний уряд Канади, який прийшов до влади у листопаді минулого року, вперше в історії цієї провінції вирішив попросити пробачення у невеликих племен лак ла круа, які мешкають на південному заході цієї місцевості. У них відібрали землю під дулами поліцейських гвинтівок на початку 30-х років.

На черговій щорічній конференції вождів більш як ста індіанських племен був висунутий проект домовленості з урядом щодо «політичних принципів відносин», у якому визнається «споконвічне право індіанців на самоврядування в канадських конституційних рамках».

ЧАЕС... У РУМУНІЇ

Перша румунська АЕС будується в Чернаводі (скорочено — ЧАЕС). Будівництво нині в тяжкому стані. Кількість робітників останнім часом зменшилась із 10 до 2,5 тисячі. Роботи ведуться тільки на першому блоці, а інші чотири блоки фактично заморожені. Одна з головних причин цього — колишня лінія Чаушеску використання на АЕС вузлів та агрегатів тільки румунського виробництва, які тепер потребують заміни через їх непридатність.

«ЧОРНИЙ ВОРОН» ЇЗДИТЬ ПО КУВЕЙТУ

Кувейтський надзвичайний суд засудив на два роки тюремного ув'язнення людину, звинувачену в співробітництві з іракськими окупаційними властями. Злочин цього чоловіка полягав у тому, що він виламав двері будинку з метою пограбування.

Найбільш суворий вирок на триваючих процесах над колабораціоністами був винесений за день до цього: за передачу інформації іракцям і крадіжку — 20 років ув'язнення.

У КВАРТИРІ, ЯК У... ТЮРМІ

Дивне життя настане незабаром для сінгапурців, яких було засуджено за дрібні злочини на невеликі терміни тюремного ув'язнення. Замість камери вони «сидітимуть» удома. А слідкувати за тим, щоб «в'язні» всі 24 години на добу перебували під домашнім арештом, буде маленький монітор, що закріплюватиметься на нозі. Він постійно передаватиме сигнали на спеціальний приймач, вмонтований у звичайний квартирний телефон. І якщо засуджений віддаляється на певну відстань, наприклад, на 30 метрів, то на центральну поліцейську ЕОМ надходить сигнал тривоги. А комп'ютер дає можливість знайти порушника режиму в будь-якому куточку міста.

У такий спосіб власті намагаються вирішити питання переповненості в'язниць.

Наш прес-клуб

ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ КОЛЕГ

Подання широкомасштабної економічної допомоги Радянському Союзу відповідає докорінним інтересам самих країн Заходу. Економічним, політичним і військовим інтересам Сполучених Штатів та Європи відповідає збереження Михайлом Горбачовим позицій наймогутнішого лідера на Сході. Надаючи йому послугу, ми робимо послугу самим собі.

«Нью-Йорк дейлі ньюс» (США)

* * *

Французьке керівництво не тішить себе ілюзіями з приводу того, що висунутий президентом Міттераном план роззброєння зробить перенасичений вибухівкою світ більш миролюбним. Для Міттерана важливіше знову заявити про політичні претензії Франції на право голосу у світовій політиці. З метою певним чином підкріпити цю претензію у моральному плані, Париж висловив готовність все ж таки підписати Договір про нерозповсюдження ядерної зброї. На практиці це мало що змінить, тому що протягом багатьох років Франція мовчки його додержувала. Але ж її крок може спонукати Китай також приєднатися до цього документа.

«Рейніше пост» (Німеччина).

* * *

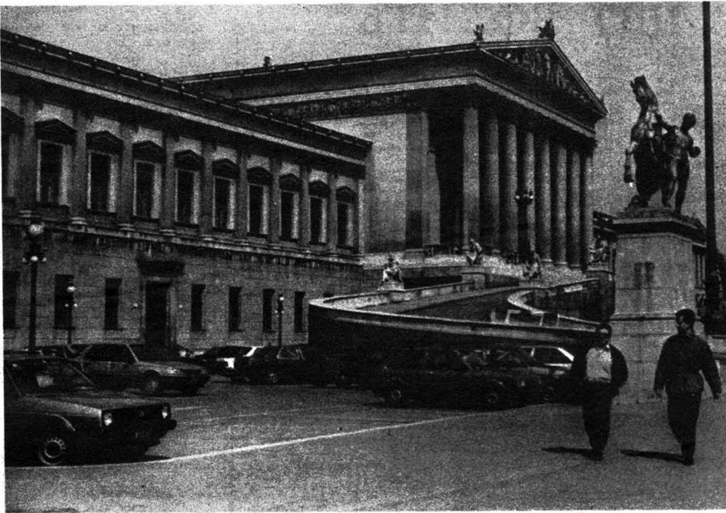
В альтернативній програмі реформ, розробленій КПЧМ (Компартія Чехії та Моравії — **ред.**), підкреслюється, що здійснювана урядом реформа пішла в напрямі, який не має нічого спільного з реальною економічною ситуацією в країні. Компартія Чехії та Моравії вважає, що реформа повинна стати засобом відродження ринкової економіки, підприємницької діяльності, піднесення ефективності виробництва і, як результат усього цього, — підвищення життєвого рівня населення. Урядова ж концепція реформи спрямована не на відродження економіки, а переслідує своєю метою реставрацію капіталізму в Чехо-Словаччині. Ми поспішаємо туди, звідки йде Європа, підкреслюється в програмі.

«Руде право» (ЧСФР)

* * *

Для американців на Близькому Сході, як і раніше, головним лишається стратегічний союз з Ізраїлем, а все інше — то слова. І якщо хтось сподівається, що Вашингтон принаймні м'яко натисне на свого союзника з метою форсування процесу мирного врегулювання, він помиляється. Будь-який тиск на Єрусалим був би «контрпродуктивним», — вважає міністр оборони США Р. Чейні.

«Зюддойче цайтунг» (ФРН).

ГУТЕН АБЕНД, ГЕНЕРАЛЕ КРАВЧЕНКО!

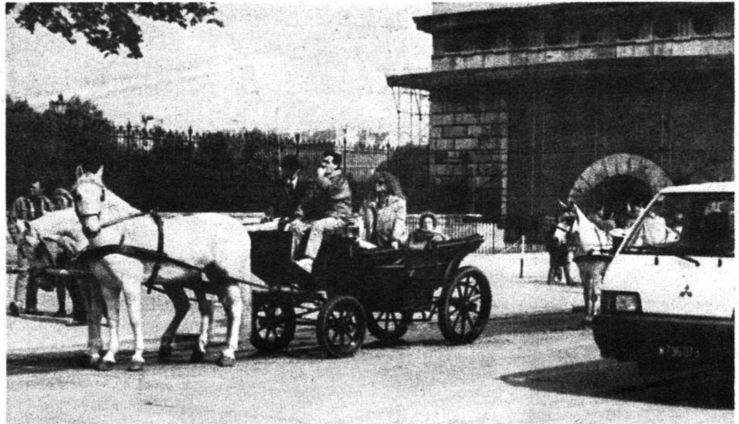
Цей фотосюжет переносить нас до Відня, столиці Австрії.

Місто зустрічає вас фейєрверком вітрин, стерильною чистотою, затишком і всілякою іншою «ненашістю». Але ви щойно з дому, і тому, мимоволі, шукаєте у Відні щось своє, знайоме. Ага, он, ліворуч, у верхньому кутку — Верховна Рада чи, по-їхньому — парламент. У нас — теж є, гордо думаєте ви. Що ще? На конячках віденці катаються? У нас теж... могло б бути. А чому ні? Або ото старовинна архітектура, збережена й доглянута, або кафе — у нас усе це не гірше... аби лиш постаратися трохи.

Ви озираєтесь — як вдома. Вам здається, що ви сюди приїхали не самі, тільки той, другий — невидимий. Зріст його — під два метри, крупна голова на широких плечах. Це генерал Андрій Кравченко, родом із Сулимівки, на Київщині. Року 1945-го танкісти генерала Кравченка брали Відень. Взяли. Але Відень лишився цілим. Генерала вже давно нема на цім світі. А ви стоїте у місті, взятому ним і переданому вам, австрійцям, цілому світові. І ви тихо кажете: «Гутен абенд, генерале. Спасибі вам і вашим хлопцям за тонку роботу...».

Віталій ЖЕЖЕРА.
Фото Ігоря ПЕТРОВА.

В КОГО ЩО БОЛИТЬ

Про що тільки не пишуть нині читачі. Незважаючи на те, що пишуть вони про все, що кому чи хто кому допікає, або, як кажуть у народі, кому що муляє, однак у пошті редакції гору бере загальнолюдська тематика. Основу її складають листи стосовно підвищення цін на товари, Союзного договору, суверенітету нашої республіки, роботи Верховної Ради УРСР, української мови, національного відродження тощо.

Суверенітет України, на думку О. Шугаєва з Ужгорода, немислимий без національних грошей. Це потрібно для того, щоб «...якось налагоджувати нашу вщент розбалансовану економіку, рятувати свій народ, захищати від кризи, яка невмолимо насувається й стискає горло дедалі сильніше». У категоричній формі заперечує О. Шугаєву читач А. Кусовський з Шостки Сумської області. Аргументів у нього — ніяких. «Не буду пояснювати чому, — пише він, — це легко зрозуміти, якщо знаєш, що таке гроші». Справді, легко усвідомити, як і те, чи потрібні вони взагалі.

На сторінках періодичних видань не вщухають дебати щодо соціалістичного вибору. Не винятск — і наша газета. Добірку листів на цю тему ми опублікуємо найближчим часом. А поки що наведу рядки з листа жителя села Юрчихи Кам'янського району Черкаської області П. Чернишенка: «Соціалізм не вибирається, а створюється... Соціалізм — це достаток з його складовими — свідомістю і духовністю».

Проблема доставки газети рясніє в листах передплатників. Нашу критику, неодноразово висловлену на сторінках газети, Міністерство зв'язку республіки явно ігнорує. Однак силою слова ми все-таки змусимо чиновників з міністерства почати говорити, адже вони нібито в рот води набрали.

Є в листах і пропозиції наших читачів відносно того, як поліпшити оформлення і зміст газети, чого нам бракує в роботі. За все вам, шановні читачі, щире спасибі. Пишіть.

Володимир РУБЧАК,
заступник редактора відділу листів та соціологічної інформації.

Заклакаю до злагоди

ОДНОЇ ЗЕМЛІ СИНИ

Кому вигідно тримати Україну у напруженні, на грані громадянської війни, наче тільки з допомогою військової сили можна утвердитись, утриматись при владі. Але ж авторитет утверджується тільки чесною працею, а не інтригами й авантюрою. Мені здається, що не варто зіштовхувати Україну Західну і Східну, бо й на Заході живуть люди добрі, чесні, працелюбні, доброзичливі. Коли в тяжкий 1947 рік я молодим хлопцем із сотнями таких же, як і я, голодних, їздив до них по допомогу, ці люди годували нас і плакали разом із нами над нашим тяжким життям. Вони ділилися останнім борошном чи зерном, щоб не дати загинути з голоду нашим сім'ям. Від банди сумнозвісного Бандери вони постраждали теж, може, й більше, ніж хто інший. Але ж там діяли ще й загони НКВС... Отже, не нацьковуйте нас один на одного, дайте вільно і спокійно жити. А Україна тільки виграє від цього.

А. САХНО.
Біла Церква.

Хто господарюватиме на ринку!

ВІД СЛІВ ДО ДІЛА

Чому ми діємо, сліпо копіюючи Захід й забувши про свої власні традиції й устої? Не довелось би пожинати гіркі наслідки, бо зламати систему, якщо одверто — піталізм, дуже й дуже перейти від соціалізму в капіталізм, дуже й дуже складно. Питання можна поглибити й розгорнути ширше, на правах дискусії, але візьмемо хоч би отой ринок, у який ми поринули й відчуваємо вже його дію на власній шкурі (до чого йшли, прийшли й продовжуємо прямувати, отираючи піт і підраховуючи збитки)...

Звичайно, є позитивні сторони, але й негативних чи не більше. Отже, на всіх рівнях треба активізувати громадськість і негайно шукати вихід, бо всі строки минули. Сама ідея ринку трансформується на збагачення й пріоритет нечесних людей — ділків, бізнесменів, одвертих спекулянтів тощо.

Кожний громадянин розуміє, що вже пора, ой, як пора переходити від слів до діла.

О. ШУГАЄВ.
Ужгород.

Є така думка

ХТО ДАВАВ ПРОТЕКЦІЮ ЖАННІ Д'АРК

Недавно на сесії Верховної Ради УРСР постало питання, чому в парламенті дуже мало жінок-депутатів. Мовляв, невже всі жіночі питання розв'язано? Та чи залежатиме успіх розв'язання всіх жіночих проблем від кількості жінок у Верховній Раді? Чи багато користі приносила та депутатка, яка, запинаючись, з натугою читала те, що їй написали на папірці? Що змінилося у житті нашого жіноцтва від присутності Терешкової у президії на кожному з'їзді, сесії чи засіданні? Вперше за всю свою історію народ сам собі обирав депутатів. І людей у першу чергу цікавило не те, якої статі депутат, а те, як він відстоюватиме їхні інтереси. То навіщо нам дуті «процентні» представники народу? Може, наше жіноцтво просто ще не доросло до потрібного рівня. І не треба ніяких потурань, бо так можна дуже легко і швидко скомпрометувати високе звання народного депутата.

Жанну д'Арк ніхто в депутати не підсаджував, а вона повела за собою всю Францію. Якщо така жінка знайдеться і у нас, то їй теж не потрібні будуть ні протекції, ні рекомендації. Вона просто підійме руку, і всі рушать за нею.

Л. ІВАНЧЕНКО,
кореспондент районної газети «Вперед».
Бородянка
Київської області.

Соромно!

З ПОВЕДІНКИ — «НЕЗАДОВІЛЬНО»

Цікаво, чи слухають наші парламентарії трансляції пленарних засідань по радіо чи телебаченню? Повірте, це жахливо!.. Поведінка наших парламентаріїв не може служити прикладом ні дорослим, ні дітям. Не позаздриш Голові Верховної Ради Л. Кравчуку, який веде ці пленарні засідання. Він витрачає багато нервів і часу, щоб навести порядок у залі засідань та зареєструвати присутніх. У парламенті, звичайно, немає другорядних питань. Вони створюють закони та затверджують на посади людей, що повинні надавати чинності тим законам. І от, коли вирішуються важливі справи, ми чуємо (по радіо) гул, як у вулику. Це означає, що ніхто нікого не слухає, точаться приватні розмови, доповідача не чути. Не зрозуміло й те, чому можна запізнитися на засідання парламенту або піти з нього, коли забажається.

Уявіть собі, шановні депутати, що ваш приклад будуть наслідувати робітники на підприємствах чи ваші діти в школі. Що ми матимемо, врешті?

Коли подумаєш, що роботу цього засідання слухає вся країна і навіть весь світ, червонієш від сорому. Шановні парламентарії! Ми обирали вас з надією, що вашими зусиллями Україні буде легше знайти вихід із важкого становища, але для цього потрібна дисципліна кожного — від простого трудівника до члена парламенту. На жаль, ваша дисципліна не може бути прикладом для народу України.

М. ПЕРЕВЯЗКО,
пенсіонер, ветеран війни і праці.
Дніпропетровськ.

З нашої приймальні —

ЇХАЛА ДОЧКА ДО БАТЬКА

Тридцять п'ять років дочка і син шукали могилу батька, який загинув у Польщі в 1945 році. І лише торік відбулася ця довгождана зустріч. Там же, на військовому кладовищі у місті Пултуске-Клешево Цехановського воєводства, Ганна та Петро вирішили в 1991 році встановити, бодай невеличкого, пам'ятного знака на братську могилу, де поховано їхнього батька — солдата Степана Микитовича Васьковця.

Ще з початку року Ганна Степанівна та Петро Степанович почали готуватися в дорогу, щоб на День Перемоги виконати свій обов'язок перед батьком. Було це справою нелегкою, бо обоє інваліди, тому й достатків особливих ні у Ганни, ні в Петра немає. Думаю, не треба пояснювати, які проблеми виникають в людей, котрі їдуть за кордон. Тут і квитки, і паспорти, і обмін грошей. Саме останнє виявилося нерозв'язною проблемою. І які лише пороги не оббивала Ганна Семеній (прізвище по чоловікові), та ніде їй не допомогли. Ні в Луцькому ВВІРі, ні в республіканському товаристві Червоного Хреста, ні навіть у... Верховній Раді.

Вона сиділа навпроти і плакала, витираючи кінчиком хустки пекучі сльози. Проста жінка із села Солов'ї Старовижівського району Волинської області.

— Мабуть, ви мені навряд чи допоможете, бо оце була у Верховній Раді (Ганна Степанівна ототожнює апарат Верховної Ради з самою Радою — І. К.) у Гаманюка Степана Гордійовича, так він мені сказав, що вони таких питань не вирішують. Просилася на прийом до нашого депутата Павла Віцяка. Але Степан Гордійович наказав, щоб я їхала у свій виборчий округ, там записувалася на прийом і щоб тут не заважала працювати народним депутатам...

Звернулась я і в Зовнішекономбанк, а там черга така, що людей записують бозна на яке число. А право позачергового обміну грошей мають лише інваліди Великої Вітчизняної війни та воїни-інтернаціоналісти... А я ж ні до тих, ні до других не належу... А те, що батько життя віддав, не є пільгою... Скажіть, чим мій батько гірший за тих, хто вижив?..

Я слухав цю пекучу сповідь, переводив погляд від порепаних рук до заплаканих очей і думав про те, якими бездушними можуть бути найправильніші закони. Я не знаю і не хочу знати, яку посаду займає С. Гаманюк і ще, либонь, з десяток людей, до яких зверталася Ганна Степанівна. Знаю лише, що ми очерствіли душею і серцем.

На щастя, зарадила цій справі Любов Петрєва, заступник начальника відділу валютно-обмінних операцій Київського відділення Зовнішекономбанку СРСР. Спасибі вам, Любове Іванівно, від дочки солдата і від «Голосу України»!

Ігор КАБЛАК.

Резонанс

НЕПРОШЕНІ ГОСТІ?

Прочитав недавно кореспонденцію С. Васильчука «Як ми до Шевченка ходили» (газета «Голос України» від 25 травня) та й не втримався від того, щоб не взятися за перо. Звичайно, можна було б промовчати про те, що названа стаття була надрукована в двох газетах (автор має на це право), якби в ній не було різних вигадок і перекручень фактів. Перш за все, ніхто з коростишівців не запрошував жіночу громаду Руху на проведення Дня Матері. Адже в нас є своя жіноча організація, є кому заспівати «Заповіт». До речі, у той же день, коли сюди прибули представники громадських організацій з Києва і Житомира, квіти біля пам'ятника Кобзареві вже лежали. Їх поклали жителі міста. За їх же ініціативою два роки тому було споруджено цей пам'ятник.

Найбільше здивувало те, що депутат Житомирської обласної Ради у кривому дзеркалі показав працівників нашого райвідділу міліції, які начебто не допустили рухівців у місто поклонитися Т. Шевченкові. Ніхто з присутніх міліціонерів на зустрічі не говорив про те, що «Заповєта» — бандеровской пєсні — спєвать ми вам нє позволім!». Не думаю, що хтось із моїх земляків не знає, хто написав «Заповіт». Але хай цей недолугий вимисел залишиться на совісті С. Васильчука.

Необізнаний читач, глянувши на заверстане в матеріалі фото, може подумати, що перед гостями з Києва і Житомира було вишикувано цілу роту міліціонерів, тоді як насправді їх було всього кілька чоловік.

І ще одне, найістотніше. Навіщо було приїжджим виставляти синьо-жовті прапори, які автор називає національними. Коли їх затвердить Верховна Рада України, тоді ніхто проти них не виступатиме. Поки ж що, як свідчить дійсність, вони тільки вносять знервованість у наше суспільство. Крім того, прибулі гості розповсюджували серед жителів міста листівки явно антирадянського характеру, зокрема різні «незалежні» газети, в яких вихваляються Бандера і Петлюра.

Хіба з такими намірами треба йти до поета? Хіба не він закликав наш український народ до єднання і дружби, до миру і злагоди?

Василь ЛІНИВИЙ,
житель Коростишева,
заслужений журналіст України.

АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ. ЯКОЮ ЇЙ БУТИ?

І все-таки: якою ж бути майбутній академії мистецтв нашої республіки? Радою, яка зберігає традиції, яка здійснює кваліфікаційні функції та виставляє на свій розсуд оцінки творчості? Думається, ні. Вона повинна бути живим, динамічним навчальним закладом, співдружністю майстрів і студентів, що прокладають шляхи відродження мистецтва України.

Історична довідка: 18 грудня 1917 року Григорій Нарбут, Федір Кричевський, Олександр Мурашко та Микола Бурачек стали фундаторами Української академії мистецтв. Нова влада, сподіваючись на здобуття справжньої незалежності, всіляко підтримувала цю ініціативу. Після краху тюрми народів, що душила всіх і вся, — така чудова нагода самопізнання, повернення гідності.

І що ж — надії справдилися. За короткий час українські митці гідно репрезентували себе світові.

Слід зауважити, що тогочасна академія не тільки навчала, виховувала, плекала таланти. Тут — і це чи не найголовніше — започатковувалися мистецькі напрями, школи, формувалося національне світобачення й світосприйняття.

Загалом же академії починають свій відлік з 386 року до нашої ери. Розкішні сади поблизу Афін на честь казкового героя Академа вабили своєю романтичною принадністю. Там нарівні прогулювалися мудреці та учні, поволі пряли нитку розмови про скороминуще й вічне, про красиве і корисне. Цю деталь про те, що старий і молодий спілкуються разом, взаємозбагачуючись, прошу запам'ятати. У ній фактично передано суть побудови навчально-виховного процесу, що грунтується безпосередньо на діалозі, можливості дискутувати, співставляти погляди.

Гадаю, можна з упевненістю сказати, що академії прийшли на Україну з античного світу, де існувала розвинута цивілізація. І знайшли тут вдячний грунт, добре адаптувалися на нашій просвітницькій ниві. Свідчення цьому — Київська академія, ця справжня колиска духовності українського, білоруського, російського народів. Досить сказати, що коли через 123 роки після створення Київської академії народжувався перший в Росії Московський університет, то серед його фундаторів, починаючи від ректора, чільне місце посідала київська професура.

На жаль, заснована 1917 року художня академія проіснувала недовго: вже в 1922 році її перетворили у художній інститут. Спочатку мало хто звернув на це увагу. Від перестановки доданків, мовляв... Навіть навпаки — вбачали в цьому благо: тепер сама держава бере вуз під опіку, фінансує. При цьому забули просту істину: той, хто платить, той і замовляє музику. Відтоді й став інститут, як зрештою і вся наша культура, державною структурою з жорсткими рамками регламентацій. В результаті важкий прес одноманітності, названий соцреалізмом, владно перетягував на свій копил мистецькі пошуки.

Нині визріли умови відкрити широкий простір творчості. Серед художньої інтелігенції, зокрема, виношуються задуми відродити художню академію. Сам факт відродження її ні в кого, здається, не викликає сумніву. Інша справа — якою має бути академія. Тут думки полярно протилежні.

Студенти — члени вченої ради Київського художнього інституту, наприклад, вважають, що академія повинна зажити вдруге на базі інституту. Вони впевнені, що за допомогою її можна відродити не тільки національне образотворче мистецтво, а й загальну культуру. Адже така академія не замикатиметься на своєму «академізмі», а живитиметься соками народного коріння, постійно, через молодь, збагачуватиметься притоком нових ідей, світосприйняття, шукатиме відповідні засоби відтворення його.

Опоненти ж кажуть: повертатися до національних джерел можна і силами інституту, не змінюючи його статусу. В студентів щодо цього своя думка. Академія, переконані вони, розширюватиме культурологічну освіту. До речі, нинішня система викладання в інституті складається з програм, єдиних для всіх художніх вузів країни, тобто без врахування національної специфіки. Інакше кажучи, інститутською системою навчання не передбачено, щоб митець-початківець орієнтувався на світове мистецтво, увібравши в себе все найкраще з національної культури. А без цього не сягнеш високої планки в мистецтві.

Сукупність загальнолюдських цінностей, як відомо, складається з культурно-національних пелюсток, всотуваних митцями з альма-матер. Чи не про це яскраво свідчать талановиті абетки Нарбута, малярство Кричевського, візантійсько-український напрям Бойчука? Національний дух, національний світогляд піднесено в них до світового рівня.

Організатори першої художньої академії саме такою її й уявляли. Загальнолюдське не виростає саме з себе, воно неодмінно базується на багатовіковій культурі певного народу. Студенти мають рацію, запевняючи: хоча й Казимір Малевич, приміром, вважається представником російського авангарду, проте його кольорова гама — то барви розпису хати на Поділлі, звідкіля художник був родом. Про це він і сам згадував у своїх спогадах. Розмова про наднаціональне мистецтво — від лукавого.

Прихильники іншої точки зору на академію хилять на свій бік. Студенти, мовляв, є студенти, молоді властивий максималізм. Їм аби зміни — сьогодні, зараз же. А от глобальне, основне пропускають.

Лідер ініціативної групи по створенню академії-центру на кшталт всесоюзної народний художник УРСР Валентин Зноба вважає, що академія мусить займатися не тільки освітою, а й розробляти методику розвитку мистецтв: «Безперечно, мистецтво повинно жити, вирувати. Але коли вирування заповнює геть усе — тоді втрачається основа. Академія має бути консервативною, щоб молодий художник проходив школу основ живопису, скульптури. Бо ж негаразд, коли існує лише абстракція».

Думка слушна. Для широкого розвою мистецтв потрібна грунтовна основа. Без цього процвітатиме ремісництво, сірятина, яка останнім часом нерідко експонується на виставках, а то й потрапляє за кордон під виглядом національних колоритів.

Та й проти пріоритету абстракції заперечень нема. Художник має вільно вибирати стиль і форми відтворення баченого й осмисленого. Для того й існує свобода творчості. Точніше — повинна існувати. Що ж тоді перешкоджає стати майбутній академії саме таким центром?

— Якщо академія створюватиметься на базі інституту, — розмірковує Валентин Іванович, — туди не потраплять художники-реалісти. А як нині їм бути? Колись мали багато замовлень від партійних та господарських установ, а тепер...

Невже в інститутській академії не знайдеться місця реалізмові? Невже хтось притіснятиме чи переслідуватиме його? Адже він, як і будь-які напрями мистецтва, має однакові з ними права на існування. Чи ми ніколи не позбудемся психології крайності: або-або? Знову повторюватиметься горезвісний поділ на праведне й грішне? Знову, як і нещодавно, політична спрямованість твору домінуватиме над його художньо-естетичними цінностями?

— Ні в якому разі,— стверджує Андрій Чебикін, ректор Київського художнього інституту. — Серед митців-реалістів є дуже сильні фахівці, зокрема Георгій Якутович, Тетяна Яблонська. Ми радо запросили б їх викладати в нашій академії.

Пропонована ініціативною групою установа, вважають її опоненти, структурно копіюватиме Академію мистецтв СРСР як вищого наукового закладу в своїй галузі. Створена з ініціативи Сталіна, вона була форпостом ідеологізації мистецтва. Безумовно, тоді теж говорили про необхідність розвитку національного мистецтва, але при цьому не переступаючи межу своїх повноважень, чітко окреслених відомою формулою: національне за формою, соціалістичне за змістом. Отак і виходили з-під пензлів на світ білий шароварно-гопакові твори, що експонувалися в найпрестижніших залах країни.

Сьогодні конче необхідно вирватися з цієї омертвілої форми, повернутися до глибинної національної сутності, до істинного духу народу. Слушну думку щодо цього висловила професор Київського художнього інституту Тетяна Орлова:

— Сьогодні слід вести мову про виховання не тільки фахівця, а, насамперед, діяча відродження культури, прогресивно мислячого подвижника. Це можна здійснити лише в умовах широкої культурологічної освіти, де образотворчість існує як складова духовної культури. Майбутній художник повинен формуватися в атмосфері української культури. Це може бути лише в академії-вузі. Якщо ж перетворити її в аеропаг увінчаних відзнаками метрів, то справа відродження не зрушиться з місця. Я — за молодість у поєднанні з творчою зрілістю. Бо саме такий принцип закладався в українську академічну традицію.

Зрозуміло, подібна до Всесоюзної академія приваблює багатьох можливістю пробитися колись в її дійсні члени, члени-кореспонденти чи почесні члени. Але чому це не можна здійснити на базі вузу? Навпаки, повсякденні контакти з майбутньою мистецькою зміною, між собою, організації творчих диспутів, різноманітних виставок, конференцій сприятимуть творчому саморозкриттю особистості, формуватимуть громадську думку щодо окремих творів чи напрямів, створюватимуть своєрідний мистецький рейтинг.

Звернімося до міжнародного досвіду. Він підтверджує, що академія — це перш за все школа. Такими є Римська, Міланська, Варшавська академії. Та й Київський художній інститут, як зазначалося, був заснований як академія. Відродження її — це й продовження започаткованого нашими попередниками, визначними майстрами пензля. Бо це, врешті-решт, в дусі кращих традицій нашого народу щодо з'єднання навчального процесу з вихованням нового покоління творчої інтелігенції. Проти такої ідеї навряд чи виступав би сам Платон, створюючи першу в світі Академію в розкішному саду поблизу Афін.

Володимир ТЕТЕРУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ЧЕРНІВЦІ — НЕ КАННИ. АЛЕ...

Кожний великий талант своїми думками, прогнозами, застереженнями сягає планетарних обширів, стає бранцем вічності, але своїми витоками, своїм духовним корінням назавжди зостається в отчому краю. Чи не тому Іван Миколайчук нерідко шукав натхнення, а то й гоїв власний душевний біль на рідній Буковині, де «хата біла й батьківський поріг». Саме в рідних і близьких його поетичній натурі Карпатах, на обох берегах Черемошу, були створені за його активною участю фільми «Тіні забутих предків» і «Білий птах з чорною ознакою», які по суті визначають обличчя українського кіно другої половини нинішнього століття. Які вберегли його мистецьке реноме і відстояли національну гідність.

Чи не тому, ніби відчуваючи свій близький кінець, митець знову приводить своїх героїв на зелену Буковину і знімає свій останній фільм «Така пізня, така тепла осінь». То була своєрідна мистецька молитва під небом рідного краю, то було синівське прощання з Буковиною.

І сьогодні Іван Миколайчук повертається знову до нас. Повертається назвою вулиці в Чернівцях і назвою кінотеатру в Кіцмані, повертається музеєм, який створюється в його рідній Чорториї, і пам'ятником-погруддям у сусідній Брусниці, де майбутній митець вчився у школі. Повертається фільмами, які створені його працею й талантом.

А починаючи з цьогорічної осені, ім'я відомого актора і режисера буде нерозривно пов'язане ще з однією подією в культурному житті нашої республіки: 6 вересня у Чернівцях починається Республіканський кінофестиваль, присвячений пам'яті Івана Миколайчука.

Головна мета кінофестивалю — сприяти розвиткові українського кінематографу в контексті вітчизняної та світової культури, аналізу основних напрямів еволюції національного кіно, а також налагодженню контактів між українськими кіномитцями, що працюють за межами республіки. Отже вже цієї осені ми будемо мати можливість побачити у Чернівцях кращі художні, документальні та анімаційні фільми, створені протягом останніх трьох років на українських кіностудіях. А також стрічки українських кіномитців, що працюють за межами республіки. Правда, для них зроблена одна «поблажка»: українці-іноземці і з інших союзних республік можуть запропонувати конкурсній комісії фільми навіть десятирічної давності.

Безперечно, як і з кожного кінофестивалю, лауреати Республіканського фестивалю також повернуться з нагородами. За кращу чоловічу і жіночу ролі, за кращу режисуру, за кращий неігровий фільм... Віриться, що і спонсори цього мистецького свята не обійдуть своєю увагою кіномитців, що зберуться на Буковині. А ось автори найкращого фільму фестивалю одержать головний приз імені Івана Миколайчука. Можливо, він називатиметься «Золотий Фабіан», а можливо, і «Білий птах» — тут ще організатори фестивалю не дійшли спільної думки.

Є попередня домовленість, що фестивальне жюрі очолить відомий художник Георгій Якутович. До речі, він разом з Сергієм Параджановим, Іваном Миколайчуком, Юрієм Іллєнком працював над знаменитим фільмом «Тіні забутих предків».

— Думаю, що цей фестиваль, який ми плануємо проводити раз у два роки, добре прислужиться для розвитку культури як нашого краю, так і всієї республіки. Як це зробила «Червона рута» два роки тому.

І, звичайно, віддамо данину світлій пам'яті Івана Миколайчука, перед талантом якого ми до цих пір у боргу — каже голова оргкомітету фестивалю, заступник голови Чернівецького облвиконкому В. Фольварочний.

Звичайно, Чернівці — не Канни. І навіть не Сан-Себастьян.

Але хіба ці відомі сьогодні міста, так би мовити, з першого заходу стали фестивальними столицями світового кіно?

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

КОНЦЕПЦІЯ НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ

ЗАГАЛЬНОМЕТОДОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ КОНЦЕПЦІЇ

1. Нова Конституція республіки має грунтуватися на Декларації про державний суверенітет України, закріпити, розвивати і конкретизувати її положення. Через всю Конституцію мають бути проведені ідеали правової держави.

2. В центрі уваги нової Конституції має бути людина як найвища соціальна цінність, її права і свободи та їх гарантії.

Основним об'єктом конституційного регулювання є відносини між громадянином, державою і суспільством. Регулювання Конституцією цих, а також інших відносин спрямоване на забезпечення умов життя, гідних людини, формування громадянського суспільства.

3. Конституція має визначити пріоритет загальнолюдських цінностей, закріпити принципи соціальної справедливості, утвердити демократичний і гуманістичний вибір народу України, чітко показати прихильність України загальновизнаним нормам міжнародного права.

4. Норми нової Конституції — норми прямої дії. Неприпустимою є відмова від їх застосування внаслідок відсутності конкретизуючих законів або інших нормативних актів.

5. Нова Конституція має бути стабільною. Для цього передбачається жорсткий механізм її змін і доповнень.

6. Для забезпечення стабільності та ефективності Конституції має бути запроваджений інститут конституційних законів, посилання на які міститимуться в тексті самої Конституції.

Структура Конституції:

Преамбула.
Розділ І.
Засади конституційного ладу.

— Україна — суверенна держава.

— Людина, її права, свободи і обов'язки.

— Верховенство права. Конституції і конституційних законів.

— Народовладдя, форми його здійснення.

— Громадянство.

— Розподіл влад.

— Президентська республіка.

— Політичний, ідеологічний та економічний плюралізм.

Багатопартійність.

— Влада і самоврядування.

— Територія, територіальне верховенство, єдність держави.

— Принципи зовнішньої політики.

— Пріоритетність загальновизнаних норм міжнародного права.

— Державна мова.

— Державна символіка. Столиця.

— Україна в Союзі Суверенних Держав.

Розділ II.
Права людини і громадянина.

Глава 1. Загальні положення.
Глава 2. Право на громадянство.
Глава 3. Громадянські і політичні права.
Глава 4. Економічні, екологічні, соціальні і культурні права.
Глава 5. Гарантії прав. Єдність прав і обов'язків.

Розділ III.
Громадянське суспільство і держава.

Глава 6. Загальні положення.
Глава 7. Власність. Принципи господарювання.
Глава 8. Соціальний захист.
Глава 9. Екологічна безпека.
Глава 10. Сім'я.
Глава 11. Охорона здоров'я.
Глава 12. Виховання, освіта, культура і наука.
Глава 13. Громадські об'єднання.
Глава 14. Засоби масової інформації.

Розділ IV.
Територіальний устрій.

Глава 15. Принципи територіального устрою.
Глава 16. Система адміністративно - територіального поділу.

Розділ V.
Державний лад.

Глава 17. Верховна Рада.
Глава 18. Президент. Віцепрезидент.
Глава 19. Кабінет міністрів.
Глава 20. Державна адміністрація.
Глава 21. Суд і правосуддя.
Глава 22. Організація державної влади і самоврядування на місцях.

Розділ VI.
Кримська Автономна Радянська Соціалістична Республіка.

Розділ VII.
Національна безпека.

Глава 23. Збройні Сили України.
Глава 24. Неучасть у військових блоках. Постійно нейтральний і без'ядерний статус.

Розділ VIII.
Охорона Конституції.

Глава 25. Засади конституційного контролю.
Глава 26. Конституційний суд.

Розділ IX.
Порядок змін і доповнень Конституції і конституційних законів.

Робоча назва Конституції: КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

Ця назва дає необхідне уявлення про природу і форму української держави. Використання нейтральної, позбавленої зайвої ідеологізації назви відповідає світовій практиці конституційного будівництва, практиці більшості республік Союзу, назві і меті «Декларації про державний суверенітет України».

Така назва буде зручною в користуванні, оскільки дозволяє вживати рівнозначні терміни як у внутрішньому житті, так і в сфері міжнародного спілкування.

ПРЕАМБУЛА

У преамбулі буде проголошено, що нова Конституція України є Основним Законом суспільства і держави, на якому грунтуватиметься вся її правова система.

Преамбула має підтвердити волю і рішучість народу України забезпечити умови життя гідні людини, утвердити соціальну справедливість, побудувати суверенну, миролюбну демократичну правову державу, відкриту для міжнародного співробітництва.

У преамбулі закріплюється соціалістичний вибір як намір побудувати засноване на праці суспільство соціальної справедливості.

Розділ І. ЗАСАДИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ

Мета цього розділу — закріпити найголовніші принципи організації суспільного і державного ладу України. Передбачається включити до розділу положення таких частин Декларації про державний суверенітет України, які безпосередньо стосуються самовизначення української нації, народовладдя, державної влади, громадянства України, територіального верховенства, економічної самостійності, екологічної безпеки, культурного розвитку, зовнішньої і внутрішньої безпеки, міжнародних відносин.

Відповідно до Декларації про державний суверенітет України, зокрема, визначається як суверенна національна держава, суть якої становить влада народу України, спрямована на забезпечення і захист прав людини і громадянина. Повновладдя народу здійснюється на основі Конституції Республіки як безпосередньо, так і через депутатів, обраних до Верховної Ради Української РСР і місцевих Рад народних депутатів.

Від імені всього народу України може виступати виключно Верховна Рада України.

У розділі має бути також закріплене положення, згідно з яким народ України становлять громадяни України, які є рівними перед законом незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової і національної належності, статі, освіти, мови, ставлення до політичних партій і рухів, релігії, роду і характеру занять, місця і часу проживання в межах республіки та інших обставин.

Україна є демократичною державою, механізм якої функціонує відповідно до принципу розподілу влади на законодавчу, виконавчу і судову.

Форма державного правління — президентська Республіка.

Президент виступає виключно від імені держави.

Форма державного устрою — унітарна держава, до складу якої входить Кримська Автономна Радянська Соціалістична Республіка.

Основою суспільного і державного ладу України є економічний, політичний та ідеологічний плюралізм, багатопартійність, розвиток самоврядування.

У розділі утверджується верховенство права, Конституції і законів республіки.

Україна забезпечує верховенство влади на всій своїй території, її єдність і цілісність.

Територія республіки є недоторканою і неподільною. Вона не може бути змінена або використана без її згоди. Питання територіальної цілісності України є виключним правом народу України.

Як суб'єкт міжнародного права Україна відповідно до своїх національних інтересів бере безпосередню участь у міжнародному спілкуванні, керуючись принципами міжнародного права та визнаючи пріоритетність його загальновизнаних міжнародно-правових норм.

У розділі міститимуться положення про державну мову, символіку, столицю Республіки.

Завершуватиметься розділ визначенням позиції Республіки щодо Союзу Суверенних Держав. Тут, зокрема, буде зафіксоване те, що відповідно до волі народу, Україна самостійно вирішує питання про утворення разом з іншими державами Союзу суверенних держав на основі Декларації про державний суверенітет України і насамперед таких принципів: добровільність входу і виходу; суверенна рівність і взаємовигідність; відмова від застосування сили або загрози застосування сили чи будь-яких інших засобів тиску; територіальна цілісність; непорушність існуючих кордонів; мирне врегулювання спорів і конфліктних ситуацій; невтручання у внутрішні справи; повага прав людини; національних меншин і народів; рівноправність і право народу вирішувати свою долю; співробітництво і взаємоповага; сумлінне виконання договірних зобов'язань; здійснення спільної діяльності за взаємною згодою і в прийнятному для кожної держави обсязі; ненанесення шкоди інтересам одне одному і союзу в цілому.

Україна як суверенна держава укладає міжнародні договори, вступає в політичні та економічні союзи, вільно з них виходить.

Розділ II. ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯ[НИНА]

Мета цього розділу створити надійну правову основу для всебічного забезпечення прав людини і громадянина. Громадяни республіки всіх національностей становлять народ України.

Найвищою соціальною цінністю є людина, її життя, честь, гідність, особиста недоторканість та інші права і свободи, закріплені у Загальній декларації, Міжнародних пактах та інших документах про права людини. Ці права розглядаються не як даровані державою, а як природні, невідчужувані і недоторкані. Порядок їхнього здійснення і захисту встановлюється Законом. Права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмеженими, окрім випадків, передбачених Конституцією у відповідності з загальновизнаними нормами міжнародного права. Всі права і свободи людини і громадянина, що закріплені Конституцією і законами, підлягають захисту у судовому порядку. Держава несе відповідальність за забезпечення прав людини і громадянина.

Всі державні органи і службові особи зобов'язані поважати права людини і громадянина, сприяти їх реалізації. Громадяни рівні перед Законом і мають рівне право на захист. Ніякі соціальні верстви і групи населення не можуть бути обмежені в своїх правах, так само, як і неприпустиме користування перевагами і привілеями, що не встановлені Законом і суперечать принципам соціальної справедливості.

У цьому розділі встановлюються засади та загальний порядок набуття і втрати громадянства України, які визначаються в Законі про громадянство республіки.

У новій Конституції України будуть закріплені права людини, які вже проголошені діючою Конституцією (право на працю, право на матеріальне забезпечення в старості, у зв'язку з хворобою, повною або частковою втратою працездатності, право на освіту, право на охорону здоров'я, право на житло та ін.), а також ті, які раніше не проголошувалися Конституцією, зокрема: право на життя; право на належний життєвий рівень для кожної окремої особи та для її сім'ї; право на свободу та особисту (фізичну і моральну) недоторканість; право захисту від катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів примусу і покарання; право

на свободу д
нань; право
її вільне
будь-яких фо
во пересува
проживання,
будь-яку кра
вертатися
право волод
особово або
ми та займа
цтвом;
вання д
подіяної г
во знати св
дитися відпо

Разом з ц
слід передб
горію пра
мадян на пр
екологічні п
крема, прав
чисте навко
ще, продук
безпечні пр
денного вж
екологічно
ви праці; пр
на та і р
інформації
шного сере
участь в у
щодо розмі
вих підприє
тання техно
створити за
здоров'ю лк

Заверш
мають н
прав людин
льне місце
положення
жної особи
не порушув
конних інте
а також пр
жави зді
прав і своб
на територ
поза її ме
чається, кр
пити такі
кожного гр
витися вико
наказ,
і завдає
бодам люд
довий захи
свобод; пра
ціативу р
конодавчу
во на мате
сацію мора
даної грома
ними діями
вних органі
право на м
ральну ком
ку незакон
арешту, зас
ставного п
атричну ус

З урахув
важливості
печення пр
мадян вста
да Уповнов
захисту пр
призначає

Розділ III. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО [І ДЕРЖАВА]

Конституція Республіки має закріпити основи формування, розвитку і захисту громадянського суспільства, визначити засади його взаємозв'язків з державою. Вона, зокрема, повинна проголосити пріоритет громадянського суспільства над державою, яка забезпечує умови нормального його функціонування.

Економічна організація суспільства базується на тому, що народ України має виключне право власності на все національне багатство республіки. Земля, її надра, повітряний простір, водні та

інші приро
межах те
природні р
нтального
ної (морсь
зони, весь
уково-техні
створений
раїни і як
народу, с
ально осно
республіки
ся для заб
альних і д
громадян.

Конститу
номічну св
тність, рі

...ВОЇ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

(Схвале...
Української...

ПРЕАМБУЛА

...буде прого-
...а Конститу-
...сновним За-
...ва і держа-
...рунтуватиме-
...ва система.
...є підтверди-
...чість народу
...чити умови
...дини, утвер-
...справедли-

вість, побудувати суверенну, миролюбну демократичну правову державу, відкриту для міжнародного співробітництва.

У преамбулі закріплюється соціалістичний вибір як намір побудувати засноване на праці суспільство соціальної справедливості.

Розділ І.
...КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ

...розділу —
...овніші при-
...ї суспільно-
...ладу Украї-
...ься включити
...ження таких
...ції про дер-
...ітет Украї-
...едньо стосу-
...ачення ук-
...народовлад-
...лади, грома-
..., територіа-
...ства, еконо-
...ості, еколо-
...культурного
...ньої і внут-
...и, міжнарод-

...Декларації
...суверенітет
...а, визначає-
...а національ-
...якої стано-
...ду України,
...забезпечен-
...в людини і
...новладдя на-
...ся на основі
...еспубліки як
...так і через
...них до Вер-
...Української
...Рад народ-

...ого народу
...иступати ви-
...а Рада Ук-

...бути також
...оження, згі-
...од України
...адяни Украї-
...и перед за-
...о від поход-
...ого і майно-
...вої і націо-
...ості, статі,
...авлення до
...ій і рухів,
...арактеру за-
...асу прожи-
...еспубліки та

...мократичною
...анізм якої
...повідно до
...ілу влади на
...конавчу і су-

...вного прав-
...ентська Рес-

...тупає вик-
...держави.

...вного уст-
...держава, до
...ить Кримсь-
...адянська Со-
...убліка.

...ьного і де-
...раїни є еко-
...ічний та іде-
...ізм, бага-

топартійність, розвиток самоврядування.

У розділі утверджується верховенство права, Конституції і законів республіки.

Україна забезпечує верховенство влади на всій своїй території, її єдність і цілісність.

Територія республіки є недоторканою і неподільною. Вона не може бути змінена або використана без її згоди. Питання територіальної цілісності України є виключним правом народу України.

Як суб'єкт міжнародного права Україна відповідно до своїх національних інтересів бере безпосередню участь у міжнародному спілкуванні, керуючись принципами міжнародного права та визнаючи пріоритетність його загальновизнаних міжнародно-правових норм.

У розділі міститимуться положення про державну мову, символіку, столицю Республіки.

Завершуватиметься розділ визначенням позиції Республіки щодо Союзу Суверенних Держав. Тут, зокрема, буде зафіксоване те, що відповідно до волі народу, Україна самостійно вирішує питання про утворення разом з іншими державами Союзу суверенних держав на основі Декларації про державний суверенітет України і насамперед таких принципів: добровільність входу і виходу; суверенна рівність і взаємовигідність; відмова від застосування сили або загрози застосування сили чи будь-яких інших засобів тиску; територіальна цілісність; непорушність існуючих кордонів; мирне врегулювання спорів і конфліктних ситуацій; невтручання у внутрішні справи; повага прав людини; національних меншин і народів; рівноправність і право народу вирішувати свою долю; співробітництво і взаємоповага; сумлінне виконання договірних зобов'язань; здійснення спільної діяльності за взаємною згодою і в прийнятному для кожної держави обсязі; ненанесення шкоди інтересам одне одному і союзу в цілому.

Україна як суверенна держава укладає міжнародні договори, вступає в політичні та економічні союзи, вільно з них виходить.

Розділ II.
ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Мета цього розділу створити надійну правову основу для всебічного забезпечення прав людини і громадянина. Громадяни республіки всіх національностей становлять народ України.

Найвищою соціальною цінністю є людина, її життя, честь, гідність, особиста недоторканість та інші права і свободи, закріплені у Загальній декларації, Міжнародних пактах та інших документах про права людини. Ці права розглядаються не як даровані державою, а як природні, невідчужувані і недоторкані. Порядок їхнього здійснення і захисту встановлюється Законом. Права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмеженими, окрім випадків, передбачених Конституцією у відповідності з загальновизнаними нормами міжнародного права. Всі права і свободи людини і громадянина, що закріплені Конституцією і законами, підлягають захисту у судовому порядку. Держава несе відповідальність за забезпечення прав людини і громадянина.

Всі державні органи і службові особи зобов'язані поважати права людини і громадянина, сприяти їх реалізації. Громадяни рівні перед Законом і мають рівне право на захист. Ніякі соціальні верстви і групи населення не можуть бути обмежені в своїх правах, так само, як і неприпустиме користування перевагами і привілеями, що не встановлені Законом і суперечать принципам соціальної справедливості.

У цьому розділі встановлюються засади та загальний порядок набуття і втрати громадянства України, які визначаються в Законі про громадянство республіки.

У новій Конституції України будуть закріплені права людини, які вже проголошені діючою Конституцією (право на працю, право на матеріальне забезпечення в старості, у зв'язку з хворобою, повною або частковою втратою працездатності, право на освіту, право на охорону здоров'я, право на житло та ін.), а також ті, які раніше не проголошувалися Конституцією, зокрема: право на життя; право на належний життєвий рівень для кожної окремої особи та для її сім'ї; право на свободу та особисту (фізичну і моральну) недоторканість; право захисту від катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів примусу і покарання; право на свободу думки та переконань; право на інформацію і її вільне поширення без будь-яких форм цензури; право пересування, вибір місця проживання, право залишати будь-яку країну і право повертатися до своєї країни; право володіти майном одноособово або спільно з іншими та займатися підприємництвом; [illegible]во на [illegible]шкодування д[illegible]авою [illegible]и, заподіяної громадянину; право знати свої права і поводитися відповідно до них.

Разом з цим у Конституції слід передбачити таку категорію прав, як право громадян на приватну власність, екологічні права людини, зокрема, право на екологічно чисте навколишнє середовище, продукти харчування, безпечні предмети повсякденного вжитку; право на екологічно нешкідливі умови праці; право на одержання та [illegible]рення об[illegible]івної інформації про стан навколишнього середовища; право на участь в ухваленні рішень щодо розміщення промислових підприємств та використання технологій, які можуть створити загрозу життю та здоров'ю людини тощо.

Заверш[illegible] и [illegible] розділ мають н[illegible]и пр[illegible] гарантії прав людини. Серед них чільне місце повинні зайняти положення про обов'язок кожної особи діяти так, щоб не порушувати прав та законних інтересів інших осіб, а також про обов'язок держави здійснювати захист прав і свобод її громадян як на території України, так і поза її межами. Передбачається, крім того, закріпити такі гарантії як право кожного громадянина відмовитися виконувати будь-який наказ, [illegible] пору[illegible] Закон і завдає [illegible]коди прав[illegible] і свободам людини; право на судовий захист своїх прав і свобод; право народу на ініціативу референдуму і законодавчу ініціативу; право на матеріальну компенсацію моральної шкоди, завданої громадянину незаконними діями держави, державних органів і посадових осіб; право на матеріальну і моральну компенсацію у випадку незаконного затримання, арешту, засудження, безпідставного поміщення у психіатричну установу.

З урахуванням особливої важливості проблеми забезпечення прав і свобод громадян встановлюється посада Уповноваженого з питань захисту прав людини, якого призначає Верховна Рада.

Розділ III.
ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО І ДЕРЖАВА

Конституція Республіки має закріпити основи формування, розвитку і захисту громадянського суспільства, визначити засади його взаємозв'язків з державою. Вона, зокрема, повинна проголосити пріоритет громадянського суспільства над державою, яка забезпечує умови нормального його функціонування.

Економічна організація суспільства базується на тому, що народ України має виключне право власності на все національне багатство республіки. Земля, її надра, повітряний простір, водні та інші природні ресурси в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони, весь економічний і науково-технічний потенціал, створений на території України і який є власністю її народу, становлять матеріальну основу суверенітету республіки і використовуються для забезпечення матеріальних і духовних потреб її громадян.

Конституція гарантує економічну свободу, багатоманітність, рівноправність і недоторканість форм власності, рівний їх захист з боку держави. Кожний власник на свій розсуд володіє, користується і розпоряджається об'єктами своєї власності для задоволення своїх власних потреб і всього суспільства.

Плюралізм та рівноправність форм власності обумовлюють зміст основних принципів господарювання:

господарська самостійність промислових і сільськогосподарських підприємств; неприпустимість монополізації економіки; захист державою діяльності власників від адміністративно - командних методів керівництва; свобода підприємництва і сумлінної конкуренції на основі ринкових відносин; захист прав та інтересів споживача.

У розділі будуть зафіксовані основні положення фінансової, цінової, бюджетної, банківської, грошової і податкової, інвестиційної і митної систем України. Вищою кредитною установою є Національний банк України, підзвітний Верховній Раді Республіки. Він забезпечує єдність правового регулювання діяльності комерційних банків.

У розділі будуть закріплені положення, які спрямовані на безпосередню реалізацію принципів гуманізму і соціальної справедливості, виключають зрівнялівку, нейтралізують утриманські настрої. Передбачаються положення щодо соціального забезпечення багатодітних сімей, інвалідів, громадян старшого віку, одиноких матерів, дітей-сиріт.

Конституція проголосить свободу і добровільність праці, закріпить принцип вільного вибору виду трудової діяльності. Основний Закон України буде виходити з того, що Україна створює умови для зайнятості працездатного населення і здійснює соціальний захист громадян шляхом проведення ефективної соціально-економічної політики, забезпечує охорону праці, достатній рівень гідного людини життя різних верств населення на основі індексації заробітної плати, пенсій та інших соціальних виплат, допомог.

Виходячи з того, що сім'я є головним осередком громадянського суспільства, Конституція покладає на державу обов'язок піклуватися про сім'ю, проводити таку молодіжну, демографічну політику, яка сприяє стабільності шлюбів, забезпечує охорону материнства і дитинства.

У Конституції мають бути закріплені принципи та державні гарантії екологічної безпеки і раціонального природокористування.

У цьому розділі Конституції будуть визначені система охорони здоров'я, форми і принципи медичного обслуговування населення, зокрема, принципи високоефективного, своєчасного, повного, рівноправного і доступного медичного обслуговування населення, поєднання різних видів медичної допомоги, професійної і народної медицини.

У Конституції закріплюються також основні положення про організацію науки, освіти, культури і духовного розвитку народу України. Держава забезпечує національно-культурне відродження і розвиток українського народу, його історичної свідомості і традицій, національно-етнічних особливостей, функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя, виявляє піклування про задоволення національно-культурних, духовних і мовних потреб українців, що проживають за межами республіки. Держава гарантує всім національностям, що проживають на території України, право їх вільного національно-культурного розвитку.

Передбачається необхідне конституційне закріплення визначальних засад створення і діяльності громадських об'єднань (політичних партій, громадських організацій, рухів тощо). Держава створює рівні умови для їх діяльності. Буде проголошено принцип багатопартійності і різноманітності форм реалізації громадських інтересів. Разом з тим Основний Закон буде містити положення про заборону створення і діяльності партій, інших громадських об'єднань і рухів, що ставлять за мету зміну шляхом насильства конституційного ладу і територіальної цілісності Республіки, а також підрив її безпеки, розпалювання національної, расової, релігійної ворожнечі, зазіхання на права людини, національних меншин та української нації, порушують права людини.

Має діяти принцип — політична влада досягається тільки через вільні демократичні вибори.

Буде також проголошено, що держава забезпечує гласність у всіх сферах життєдіяльності суспільства, свободу слова і друку, вільне функціонування засобів інформації, виходячи з принципів політичного та ідеологічного плюралізму. Державні засоби інформації є незалежними від політичних партій, громадських організацій і масових рухів.

Розділ IV.
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ

Цей розділ має закріпити принципи територіального устрою України з врахуванням економічної цілісності, національно-культурних й історичних традицій, природничо-географічних умов, розвитку самоврядування певної території.

У розділі має бути закріплений адміністративно-територіальний поділ України, який охоплює області, райони, міста, райони у містах, селища, сільради.

У ньому буде закріплене також положення про те, що у складі України знаходиться Кримська Автономна Радянська Соціалістична Республіка.

В основі по...
лу про держа...
ндаментальний...
родовладдя та...
нської злагоди...
їни є єдиним...
ржавної влади...
Виходячи з...
зація державн...
бути здійснена...
таких засад:
— розподіл...
ди на законод...
чу і судову, ч...
ня функцій ци...
петенції від...
нів; створен...
механізмів їх...
лю і взаємодії...
— розмежу...
тенції між це...
дою і місцеви...
іншими орган...
дування на ос...
нства Консти...
нів Республіки...
В конкре...
умовах розви...
прийнятною ф...
зації її держа...
Президентська...
За тривали...
нування Прези...
спубліка, як ф...
ції державної...
ла чіткі меха...
лу влади, роз...
мпетенції від...
нів і здійснен...
моконтролю, за...
рпації влади (...
ремими партія...
ваннями чи о...
Впровадженн...
ми дає можли...
ся тих механіз...
не витримали...
часом: поєдн...
давчої і вико...
цій, відсутност...
го суду і самос...
вих Рад та інш...
моврядування,...
ті контролю...
ням ними зако...
вності виконав...
спубліці тощо.
У розділі ви...
мократичні зас...
системи, зокре...
рівний, прями...
борів за умов...
лосування. П...
також, що пор...
вки і проведе...
Республіці ре...
нституційним...
Цим же за...
визначені фор...
принципу ба...
при обранні н...
татів різних р...
У розділі ...
кож основні ...
розкривають ...
методи та гара...
ті народних д...
крема встанов...
народні депута...
відповідальним...
ками свого ...
ругу і всього ...
новажними ч...
ального предст...
гану законод...
України — Ве...
Депутат міс...
відповідальним...
ком виборців с...
округу, повнов...
колегіального ...
кого органу мі...
врядування.
Народні деп...
внів діють на с...
тивного мандат...

ОРГ...
ЗАКОНОДАВЧ...

Законодавча ...
нюється народ...
шляхом рефер...
ховною Радою...

ГОЛОС України

…УКРАЇНИ

(Схвалена Верховною Радою Української РСР 19 червня 1991 року)

…НА

…ки та переко-
…інформацію і
…ирення без
…цензури; пра-
…вибір місця
…аво залишати
…у і право по-
…своєї країни;
…майном одно-
…льно з інши-
…я підприємни-
…на …шкоду-
…и, за-
…адянину; пра-
…права і пово-
…но до них.

…у Конституції
…ти таку кате-
…к право гро-
…тну власність,
…а людини, зо-
…а екологічно
…нє середови-
… харчування,
…ети повсяк-
…; право на
…кідливі умо-
… на одержан-
…я об… …вної
…стан навколи-
…ища; право на
…енні рішень
…ня промисло-
…в та викорис-
…, які можуть
…у життю та
…и тощо.

… розділ
… гарантії
…Серед них чі-
…инні зайняти
… обов'язок ко-
…ти так, щоб
… прав та за-
…в інших осіб,
…бов'язок дер-
…вати захист
… громадян як
…країни, так і
…. Передба-
…того, закрі-
…тії як право
…янина відмо-
…ти будь-який
… Закон
…правам і сво-
…право на су-
…своїх прав і
…ароду на іні-
…ендуму і за-
…іативу; пра-
…ьну компен-
… шкоди, зав-
…ну незакон-
…жави, держа-
…осадових осіб;
…іальну і мо-
…ацію у випад-
… затримання,
…ення, безпід-
…ення у психі-
…у.

…м особливої
…леми забез-
… свобод гро-
…ється поса-
…ого з питань
…одини, якого
…вна Рада.

…ЕРЖАВА

… ресурси в
…ії України,
…н її континe-
…у і виключ-
… економічної
…мічний і на-
… потенціал.
…риторії Ук-
…власністю її
…ять матеріа-
… суверенітету
…ристовують-
…ення матері-
… її потреб її

…арантує еко-
… багатомані-
…ність і не-

доторканість форм власності, рівний їх захист з боку держави. Кожний власник на свій розсуд володіє, користується і розпоряджається об'єктами своєї власності для задоволення своїх власних потреб і всього суспільства.

Плюралізм та рівноправність форм власності обумовлюють зміст основних принципів господарювання:

господарська самостійність промислових і сільськогосподарських підприємств; неприпустимість монополізації економіки; захист державою діяльності власників від адміністративно - командних методів керівництва; свобода підприємництва і сумлінної конкуренції на основі ринкових відносин; захист прав та інтересів споживача.

У розділі будуть зафіксовані основні положення фінансової, цінової, бюджетної, банківської, грошової і податкової, інвестиційної і митної систем України. Вищою кредитною установою є Національний банк України, підзвітний Верховній Раді Республіки. Він забезпечує єдність правового регулювання діяльності комерційних банків.

У розділі будуть закріплені положення, які спрямовані на безпосередню реалізацію принципів гуманізму і соціальної справедливості, виключають зрівнялівку, нейтралізують утриманські настрої. Передбачаються положення щодо соціального забезпечення багатодітних сімей, інвалідів, громадян старшого віку, одиноких матерів, дітей-сиріт.

Конституція проголосить свободу і добровільність праці, закріпить принцип вільного вибору виду трудової діяльності. Основний Закон України буде виходити з того, що Україна створює умови для зайнятості працездатного населення і здійснює соціальний захист громадян шляхом проведення ефективної соціально-економічної політики, забезпечує охорону праці, достатній рівень гідного людини життя різних верств населення на основі індексації заробітної плати, пенсій та інших соціальних виплат, допомог.

Виходячи з того, що сім'я є головним осередком громадянського суспільства, Конституція покладає на державу обов'язок піклуватися про сім'ю, проводити таку молодіжну, демографічну політику, яка сприяє стабільності шлюбів, забезпечує охорону материнства і дитинства.

У Конституції мають бути закріплені принципи та державні гарантії екологічної безпеки і раціонального природокористування.

У цьому розділі Конституції будуть визначені система охорони здоров'я, форми і принципи медичного обслуговування населення, зокрема, принципи високоефективного, своєчасного, повного, рівноправного і доступного медичного обслуговування населення, поєднання різних видів медичної допомоги, професійної і народної медицини.

У Конституції закріплюються також основні положення про організацію науки, освіти, культури і духовного розвитку народу України. Держава забезпечує національно-культурне відродження і розвиток українського народу, його історичної свідомості і традицій, національно-етнічних особливостей, функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя, виявляє піклування про задоволення національно-культурних, духовних і мовних потреб українців, що проживають за межами республіки. Держава гарантує всім національностям, що проживають на території України, право їх вільного національно-культурного розвитку.

Передбачається необхідне конституційне закріплення визначальних засад створення і діяльності громадських об'єднань (політичних партій, громадських організацій, рухів тощо). Держава створює рівні умови для їх діяльності. Буде проголошено принцип багатопартійності і різноманітності форм реалізації громадських інтересів. Разом з тим Основний Закон буде містити положення про заборону створення і діяльності партій, інших громадських об'єднань і рухів, що ставлять за мету зміну шляхом насильства конституційного ладу і територіальної цілісності Республіки, а також підрив її безпеки, розпалювання національної, расової, релігійної ворожнечі, зазіхання на права людини, національних меншин та української нації, порушують права людини.

Має діяти принцип — політична влада досягається тільки через вільні демократичні вибори.

Буде також проголошено, що держава забезпечує гласність у всіх сферах життєдіяльності суспільства, свободу слова і друку, вільне функціонування засобів інформації, виходячи з принципів політичного та ідеологічного плюралізму. Державні засоби інформації є незалежними від політичних партій, громадських організацій і масових рухів.

Розділ IV. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ

Цей розділ має закріпити принципи територіального устрою України з врахуванням економічної цілісності, національно-культурних й історичних традицій, природничо-географічних умов, розвитку самоврядування певної території.

У розділі має бути закріплений адміністративно-територіальний поділ України, який охоплює області, райони, міста, райони у містах, селища, сільради.

У ньому буде закріплене також положення про те, що у складі України знаходиться Кримська Автономна Радянська Соціалістична Республіка.

Розділ V. ДЕРЖАВНИЙ ЛАД

В основі побудови розділу про державний лад є фундаментальний принцип народовладдя та ідея громадянської злагоди. Народ України є єдиним джерелом державної влади в Республіці.

Виходячи з цього, організація державного ладу має бути здійснена відповідно до таких засад:

— розподіл державної влади на законодавчу, виконавчу і судову, чітке визначення функцій цих влад та компетенції відповідних органів; створення юридичних механізмів їх взаємоконтролю і взаємодії;

— розмежування компетенції між центральною владою і місцевими Радами та іншими органами самоврядування на основі верховенства Конституції та законів Республіки.

В конкретно-історичних умовах розвитку України прийнятною формою організації її державної влади є Президентська Республіка.

За тривалий час свого існування Президентська Республіка, як форма організації державної влади, виробила чіткі механізми розподілу влади, розмежування компетенції відповідних органів і здійснення ними взаємоконтролю, запобігання узурпації влади будь-якими окремими партіями, угрупованнями чи особами.

Впровадження цієї форми дає можливість позбутися тих механізмів влади, які не витримали випробування часом: поєднання законодавчої і виконавчої функцій, відсутності незалежного суду і самостійності місцевих Рад та інших органів самоврядування, недостатності контролю за дотриманням ними законів, неефективності виконавчої влади в Республіці тощо.

У розділі визначаються демократичні засади виборчої системи, зокрема загальний, рівний, прямий характер виборів за умови таємного голосування. Передбачається також, що порядок підготовки і проведення виборів в Республіці регулюється Конституційним законом.

Цим же законом будуть визначені форми реалізації принципу багатопартійності при обранні народних депутатів різних рівнів.

У розділі фіксуються також основні положення, які розкривають статус, форми, методи та гарантії діяльності народних депутатів. Зокрема встановлюється, що народні депутати України є відповідальними представниками свого виборчого округу і всього народу, повноважними членами колегіального представницького органу законодавчої влади України — Верховної Ради.

Депутат місцевої Ради є відповідальним представником виборців свого виборчого округу, повноважним членом колегіального представницького органу місцевого самоврядування.

Народні депутати всіх рівнів діють на основі імперативного мандату.

ОРГАНИ ЗАКОНОДАВЧОЇ ВЛАДИ

Законодавча влада здійснюється народом України шляхом референдуму і Верховною Радою України.

Її функції визначає Конституція (прийняття законів, вирішення питань бюджету і фінансів, державного і територіального устрою, ратифікація міжнародних договорів, контроль за конституційністю дій Президента і використанням республіканського бюджету, формування уряду та інших державних органів, участь у призначенні суддів, інших посадових осіб республіки та ін.). Разом з тим передбачаються відповідно до моделі президентської республіки конституційні обмеження законодавчої влади. Цій владі забороняється: приймати закони, що суперечать Конституції, делегувати будь-яку із своїх функцій іншим владам чи брати на себе функції інших влад, вирішувати питання, які є предметом обов'язкового народного референдуму тощо.

Верховна Рада України (парламент) є однопалатним постійно діючим на професійних засадах органом законодавчої влади. Вона формує із числа народних депутатів постійні комісії і комітети для попереднього розгляду і підготовки всіх питань, віднесених Конституцією до відання Верховної Ради.

На час виконання депутатських обов'язків усі народні депутати переходять на постійну роботу до Верховної Ради.

ОРГАНИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Передбачається створення принципово нової системи виконавчої влади, яка має здійснюватися Президентом, віце-президентом республіки, Кабінетом міністрів і державною адміністрацією.

Президент і віце-президент обираються безпосередньо населенням (шляхом прямих виборів), але не більше ніж на два терміни підряд.

Президент є найвищою посадовою особою в державі, главою виконавчої влади в республіці. Президент як вища посадова особа в державі виступає від імені держави.

Президент видає укази і постанови у межах повноважень, встановлених Конституцією, підписує закони республіки, користується щодо них правом відкладального вето. Верховна Рада вправі накласти вето на нормативні укази Президента.

Президент здійснює функції по виконанню законів, веденню переговорів та укладенню міжнародних договорів, керує діяльністю Кабінету міністрів і державної адміністрації.

Президент виконує свої функції і повноваження за допомогою Кабінету міністрів, відповідного апарату і консультативних органів та державної адміністрації на місцях.

Повноваження Президента обмежуються виключно функціями виконавчої влади. Конституція забороняє будь-які форми його тиску на Верховну Раду (право на її розпуск, на делегування йому надзвичайних повноважень, самостійне вирішення бюджетних питань).

За порушення Конституції і законів Президент несе відповідальність (в порядку імпічменту) перед Верховною Радою, а також відповідальність безпосередньо перед народом (вияв недовіри і дострокове припинення повноважень шляхом ініціативного референдуму народу).

Як кінцевий спосіб розв'язання кризи у взаємодії законодавчої і виконавчої влади закріплюється право Верховної Ради оголосити референдум з питання дострокового припинення повноважень Президента; при цьому у випадку, коли за наслідками референдуму народ висловить довіру Президенту, Верховна Рада підлягає розпуску.

Президент систематично підтримує зв'язки з Верховною Радою. У випадках прийняття найбільш важливих рішень він обов'язково радиться з Головою Верховної Ради, головами відповідних комісій. Зустрічі й консультації Президента з Верховною Радою за Конституцією мають бути постійними, що урівноважуватиме законодавчу і виконавчу влади. Президент щорічно виступає на Верховній Раді з доповіддю про політичний і соціально-економічний стан у республіці.

Кабінет міністрів керує міністерствами, державними комітетами та іншими органами державного управління.

Склад Кабінету міністрів та його прем'єр-міністра пропонує Президент з наступним затвердженням Верховною Радою. Діяльність Кабінету міністрів регулюється окремим законом.

Державна адміністрація як складова частина виконавчої влади здійснює функціональне і галузеве управління.

Державну адміністрацію складають:

а) центральна адміністрація (міністерства, комітети та інші відомства);

б) місцева адміністрація.

До державної адміністрації належать, зокрема, органи освіти, охорони здоров'я, фінансів, соціального забезпечення, державної безпеки, внутрішніх справ, юстиції, попереднього розслідування, оборони, закордонних справ та ін.

Система, порядок формування, функції і повноваження органів і посадових осіб державної адміністрації визначаються окремими законами.

ОРГАНИ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Судова влада здійснюється від імені республіки. Судді незалежні і підкоряються тільки закону.

Незалежність судової влади забезпечується незмінністю суддів, які обираються на строк 10 років, високим рівнем їхніх соціальних і матеріальних гарантій.

Судами України є Верховний суд, обласні, районні (міські) суди.

Верховний суд України є вищою інстанцією судового контролю та нагляду.

(Закінчення на 14-й стор.).

КОНЦЕПЦІЯ НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

(Схвалена Верховною Радою Української РСР 19 червня 1991 року)

(Закінчення. Початок на 12—13 стор.).

Для вирішення господарських спорів у республіці діють Вищий арбітражний суд України та обласні арбітражні суди, статус яких визначається Конституційним законом. Окремі категорії кримінальних справ розглядаються судами присяжних.

Судоустрій України, статус суддів визначаються Конституційним законом.

Держава забезпечує громадянину право на захист. Громадяни вільні у виборі захисника або представника їх інтересів.

ОРГАНИ ПРОКУРАТУРИ

Відповідно до Декларації про державний суверенітет України нагляд за точним і однаковим виконанням законів міністерствами, державними комітетами, відомствами, іншими органами державного управління, підприємствами, установами, організаціями, об'єднаннями, місцевими Радами народних депутатів, їх виконавчими і розпорядчими органами, політичними партіями, громадськими організаціями, масовими рухами, службовими особами та громадянами здійснюється Генеральним прокурором України і підлеглими йому прокурорами.

На органи прокуратури покладаються функції державного звинувачення в суді, нагляду за попереднім слідством і дізнанням, звернення до суду про скасування судових вироків, рішень, ухвал, постанов, які суперечать Закону, нагляду за виконанням судових вироків, місцями позбавлення волі, а також за додержанням прав, свобод і інтересів громадян в усіх сферах суспільного життя.

Організація і порядок діяльності органів прокуратури регулюються Конституційним законом.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І САМОВРЯДУВАННЯ НА МІСЦЯХ

На всіх рівнях адміністративно-територіального поділу республіки діє система місцевої державної влади і самоврядування, яка здійснюється через відповідні Ради народних депутатів, органи територіального громадського самоврядування, збори і сходи, місцеві референдуми та інші форми безпосередньої демократії.

Найвищою посадовою особою на території області, району, міста, селища, сільради виступає голова відповідної Ради народних депутатів, який є одночасно головою виконавчого комітету і повноважним представником Президента республіки.

Президент затверджує або визнає повноваження голови Ради, надаючи йому цим актом статусу свого уповноваженого.

Голови місцевих Рад обираються безпосередньо населенням.

Розділ VI. КРИМСЬКА АВТОНОМНА РАДЯНСЬКА СОЦІАЛІСТИЧНА РЕСПУБЛІКА

В цьому розділі будуть закріплені основні положення про правовий статус Кримської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки. Кримська АРСР має свою Конституцію, яка відповідає Конституції Української РСР.

Розділ VII. НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Глави цього розділу: «Збройні Сили України» та «Неучасть у військових блоках. Постійно нейтральний і без'ядерний статус» конкретизують відповідні положення частини IX Декларації про державний суверенітет України «Зовнішня та внутрішня безпека».

Розділ VIII. ОХОРОНА КОНСТИТУЦІЇ

З метою неухильного додержання Конституції, посилення контролю за конституційністю законів, а також конституційністю підзаконних актів є необхідним:

— визначити основоположні принципи конституційного контролю, встановити межі, форми, юридичні наслідки його здійснення;

— створити Конституційний суд Республіки;

— наділити Конституційний суд широкими повноваженнями, зокрема, надати йому право припиняти дію законів, актів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, оголошувати їх юридично недійсними, ухвалювати рішення про незаконність дій, розпоряджень несудових державних влад за скаргами окремих громадян про порушення їх конституційних прав і свобод.

Розділ IX. ПОРЯДОК ЗМІН І ДОПОВНЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ І КОНСТИТУЦІЙНИХ ЗАКОНІВ

У цьому розділі доцільно передбачити такий порядок змін і доповнень Конституції:

— ініціатива внесення змін і доповнень до Конституції вноситься за рішенням не менш як 1/3 всього складу депутатів або у порядку народної ініціативи — петицією, підтриманою не менш як 2 млн. громадян;

— рішення про внесення змін і доповнень до Конституції приймаються кваліфікованою більшістю всього складу депутатів або простою більшістю в ході всенародного голосування (референдуму).

Прийняття конституційних законів, внесення змін і доповнень до конституційних законів ставляться з ініціативи 1/3 депутатського корпусу, а вирішуються кваліфікованою більшістю всього складу депутатів.

ОБГОВОРЕННЯ І ПРИЙНЯТТЯ НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ПЕРЕДБАЧАЄ:

— обговорення і прийняття за основу проекту нової Конституції Верховною Радою України;

— винесення на всенародне обговорення схваленого Верховною Радою проекту нової Конституції;

— підведення підсумків всенародного обговорення і прийняття Верховною Радою остаточного варіанту проекту нової Конституції, який виноситься на референдум;

— проведення референдуму по ухваленню нової Конституції;

— прийняття Верховною Радою України Конституційного закону про введення в дію Конституції України.

«Пишемо» нову Конституцію України

Раніше нам здавалося, що ми «писали», тобто обговорювали всенародно запропоновані проекти, вносили зміни. Тільки от не було тоді відомо, хто автори цих проектів і які саме зміни. Все ж таки «достукалися». Тепер інша справа. А слово «пишемо» в рубриці газети взяте у лапки тільки тому, що до написання самого тексту Конституції ще не приступали. Процес її обговорення відбувається гласно, до того ж згодом будуть оголошені й референдуми з головних проблем Конституції. І те, що розв'язуватимуться вони таким шляхом, теж вкладається у поняття «пишемо». Пишемо всі разом. А читачі «Голосу України» міркують з приводу нової Конституції у своїх листах до газети. Ось лише невеличка частина їх.

ГЕТЬМАН ЧИ ПРЕЗИДЕНТ?

Я за те, щоб керівник держави звався «гетьман».

Звернімося до наших предків. Далеко не кожна держава може похвалитися своєю демократичністю. Ще тоді, коли світом правили феодали, королі та царі, на нашій Україні народилася демократична держава. Не виключено, що інші держави запозичили свої демократичні засади у нас, українців, але тільки саму назву керівника перекрутили — з «гетьмана» на «президента».

Д. ДВАЗУЛІН.

Київ.

СИНІЙ, ЖОВТИЙ, ЗЕЛЕНИЙ

А що якби наші поети склали Гімн України на музику «Запорозького маршу»? На мою думку, національний гімн «Ще не вмерла Україна» теж застарів і сумний він занадто. А от «Запорозький марш», впевнений, сприйняли б схвально в Україні.

Щодо Герба, то це, звичайно, міг би бути тризуб, лев або орел. Національний прапор бачу таким: біля древка зелене поле, а перпендикулярно до нього — синьо-жовте. Зелене, бо земля українська родюча, жовте — то сонце, поля пшеничні, а синє — мирне, чисте небо. Такий прапор і політично й економічно був би виправданий.

Іван БІЛИК,
вчитель-пенсіонер.

Хмельницька область.

НА ГІМНИ — МОРАТОРІЙ

Тепер, коли Верховна Рада України прийняла Декларацію про державний суверенітет, твориться нова Конституція, станутьcя зміни й у самій назві республіки. Питається: чи доцільно щодня по радіо оті неправдиві гімни транслювати? На них треба ввести мораторій, а ранком передавати «Запорозький марш».

Іван ПЕТРУК.

Маріуполь.

СИМВОЛІКУ НЕ ЗМІНЮВАТИ!

Нової Конституції немає і нового прапора — теж. А той, що існує, актуальності не втратив і, вважаю, немає підстав змінювати його. Бо червоний колір — символ революції, блакитний — чистого мирного неба, серп і молот — символ співдружності й солідарності робітників та селян, п'ятикутна зірка — древній символ оборони, охорони і безпеки. Зірки, до речі, є на прапорах багатьох країн світу.

А що це за жовтий, неконституційний стяг? Якщо він має історичне значення, то його місце в музеї. Чому мітинги проводяться під цим прапором?

Негативне ставлення до державної символіки, — маю на увазі те, що прапор було винесено з сесійного залу, залишивши його тільки на куполі, мабуть, тому, що високо,— негативно вплинуло й на населення. Поменшало державних прапорів на будинках.

Петро ЧАБАНЕЦЬ.

Сміла.

ПОЗА ПОЛІТИКОЮ

Вважаю, що кращої назви держави, ніж просто «Україна», бути не може. Не треба ніяких політичних добавок. Адже існують віками Індія, Японія, Франція, Італія, Бразилія та багато інших держав.

Борис БОЙКО.

Кіровоградська область.

А МОЖЕ «РУСЬ»?

Я розумію, що моя пропозиція не має жодного шансу бути втіленою, але згадаймо Київську Русь. Може, назвати нашу республіку «Русь». Нехай Росія буде Росією, росіяни — росіянами, а ми — Руссю і русами?

Є. ПОГОРЄЛОВ.

ФІЛОЛОГ ЗАПЕРЕЧУЄ

Хочу висловитися про мовну неграмотність і певну абсурдність формулювання назв республік, принаймні у східнослов'янських мовах. Слово «республіка» походить від латинського «respublica» — «суспільна справа», Отже, за своїм значенням відповідає на запитання «чия»?, «яка?» і вимагає відповідно приєднання до себе іменника у родовому відмінку або відносного прикметника, який визначає назву країни. Наведу кілька прикладів: Римська Республіка, Італійська Республіка. В аналітичних мовах — англійській, французькій, іспанській тощо— слово «республіка» вимагає іменника з відповідним прийменником: «Respublica of Indian» дослівно перекладається Республіка Індії. Так само — Республіка Куби.

Як бачимо, варіанти назв республік, які містять конструкцію «іменник, що визначає країну, плюс прийменник» перекладаються українською мовою (російською, білоруською) не дослівно. Однак ми кажемо «Республіка Куба» тощо. Назва країни, яка додається до слова «республіка» не є граматичною прикладкою, а являє собою конструкцію з родовим визначальним відмінком. Тому не можна до слова латинського походження приєднувати назву країни у формі іменника називного відмінка. Граматично правильним у варіанті з іменником була б назва «Республіка України». Але таке формулювання (з родовим відмінком) не співвідноситься з мовною традицією та нормами у східнослов'янських мовах взагалі, і в українській зокрема. А така назва, як «Республіка Україна», не відповідає етимології слова «республіка» і могла б існувати, повторюю, як перекладна, а не первісна.

Таким чином, для нашої республіки єдино можливим правильним варіантом назви є словосполучення «Українська Республіка».

Д. ВОЙНИЦЬКИЙ.

Донецьк.

«УКР» — УКРАЇНА

Форма «Республіка Україна» є невдалою, оскільки поєднання цих слів у такому порядку не притаманне українській мові і незручне для вживання. Явну перевагу має форма «Українська Республіка», однак найбільш змістовною, вагомою, можна сказати навіть програмною, є, на мою думку, назва «Українська Конституційна Республіка». Вона буде запорукою того, що управління республікою здійснюватиметься справді на основі Конституції. Конституціоналізм стане нормою життя.

Водночас слід відзначити оригінальність абревіатури «УКР», яка збігається з першими трьома буквами у назві України. А це значно полегшить її сприйняття у світі.

Василь БАГРИНЕЦЬ,
ветеран-педагог.

Ужгород.

ДО ЧИЙОГО ЖУПАНА ЛАДНАЄМОСЬ?

Чи є можливість мати вдалий варіант Конституції? Сьогодні ні. Чому? Судіть самі.

У жовтні минулого року було внесено солідні зміни до Конституції УРСР, а через півроку вимагаємо вже нової Конституції. Рік тому обрали Голову Верховної Ради, а тепер кажемо, що треба президента.

Нині вже почали змінювати й вивіски. Був уряд — став Кабінет міністрів на чолі з Прем'єром. Скільки коштує зміна вивісок, печаток, штампів? Скільки коштуватимуть вибори президента?

Коли слухав обговорення Концепції нової Конституції України, було бажання заволати: «Що ви шиєте? Чому ви до якогось чужого жупана ладнаєте свій рукав?».

Можемо ми приймати нову Конституцію? Ні. По-перше, нема грошей; по-друге, ми самі не знаємо, чого бажаємо; по-третє, навіщо змінювати вивіски, коли можна змінити функції органу або службової особи?

Ми ж так заходилися все перефарбовувати, що фарба не встигає висихати.

А треба, гадаю, змиритися з тим, що стара держава віджила своє. Її слід поховати, а перш, ніж нову будувати — раціоналізувати своє життя, гроші заробляти, вчитися лічити їх, направляючи на добробут.

Володимир ТАРАН.

Кам'янка Чернігівської області.

НЕЗГОВІРЛИВИЙ ШКОЛЬНИКОВ

Футбол

ДЕБЮТАНТ першої ліги футбольний клуб «Буковина» з Чернівців примусив якісно грою заговорити про себе пресу, болільників, фахівців. Цей колектив постійно перебуває на чільних місцях у турнірній таблиці чемпіонату СРСР, завдав першої поразки лідерові змагання тираспольському «Тілігулу».

Безперечно, велика заслуга у тому, що буковинці радують прихильників, наставника команди, заслуженого тренера України Юхима Школьникова. При всій своїй інтелігентності ця людина не звикла мовчати, коли бачить якісь порушення, несправедливість, не звикла, щоб нею керували люди, далекі від футболу.

Школьников, як кажуть, тренер від Бога. І де б він не працював, його команди посідали передові позиції. Так було у рідному його Чернігові, у Вінниці. А ще він підготував для київського «Динамо» Олега Кузнецова, а для «Дніпра» Івана Вишневського й Вадима Тищенка. Юхим Григорович всього себе віддає футболові, а натомість назаробляв низку сердечних хвороб. Утім, він ніколи не скаржиться на долю, вважає себе людиною цілком щасливою.

Але, маючи незговірливу вдачу, цей фахівець ніколи не йде на сумнівні компроміси. До речі, він один із тренерів нашої республіки, які першими на весь голос заявили, що Україна вже давно заслужила свій національний чемпіонат.

Знаючи все це про Школьникова, захотілося його очима подивитися на чемпіонат у першій лізі, на справи «Буковини».

— Звичайно, нам було цікаво зробити якісніший крок вперед. Для багатьох наші вдалі виступи в першій лізі стали сенсацією. Але, якщо на речі дивитися реально, то рівень ряду українських команд, хоч вони виступають і в нижчих лігах, переважає той, який демонструє велика група клубів першої ліги з інших регіонів. Тому ми, коли дістали ордер на прописку в цьому змаганні, нікого не боялися.

Відносно самого чемпіонату, то перше, що впадає в око, так це певна переоцінка цінностей. Клас команд, які останніми роками були на передових позиціях, маю на увазі хоча б «Факел», «Зеніт», «Нефтчі», «Пардаугаву», помітно знизився. Натомість учорашні аутсайдери за допомогою вмілого довкомплектування, чіткої і творчої навчально-тренувальної роботи помітно зміцніли.

Повторюю, що нам було дуже цікаво перевірити себе першою лігою. Гадаю, що в матчах із сильними суперниками: «Тілігулом», «Ротором», «Таврією» ми мали пристойний вигляд. Переграла їх «Буковина» насамперед за рахунок високої рухової активності. Але розуміємо, що витримати такий інфарктний темп протягом сезону буде дуже важко. Отож, і думаємо над тим, як зробити так, щоб протриматись у високих кондиціях якомога довше.

Попереду в чемпіонаті ще багато подій, дещо неодмінно має змінитися. В одному не сумніваюся, «Буковина» не шкодуватиме сил і відстоюватиме свої позиції...

Тренер буковинців з тих людей, які не полюбляють скаржитись на долю. Він ніколи не афішує, що не всі люди в Чернівцях, наділені владою, з любов'ю ставляться до команди. Але Школьникову й не потрібні їхні залицяння. Однак йому бажано, щоб адміністрація стадіону «Буковина» не тільки «дерла» гроші з команди, а й вважала її рідною, створила б їй пристойні умови, приміром, футбольним полем зайнялася б всерйоз, бо воно не витримує ніякої критики. Обіцяли футболістам і новий автобус, але на тому й розійшлися. А ще б добре було довести до пуття тренувальну заміську базу «Буковини». Одне слово, справ непочатий край. Ще раз наголошую, не подумайте, що все це мені розповів Юхим Григорович. Дізнався про проблеми спортивного колективу від його болільників, які та ще кілька чернівецьких підприємств є справжніми друзями «Буковини» та її наставника.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Кінний спорт

50.000 ДОЛАРІВ? ОТРИМАЙТЕ!

НИНІ тільки й чутно про поневіряння та проблеми спортивних працівників, які опинилися на фінансовій мілині. Закриваються спортшколи, ліквідуються штатні команди, скасовуються традиційні турніри. Що порobиш, країна, яка потрапила до лабет економічної кризи, не може для спорту створювати режим найбільшого сприяння.

Але крізь оцю сумну інформацію пробилася дивна новина — один з київських спортпідрозділів заплатив за спортивну конячку... кілька десятків тисяч доларів! Так я вийшов на агрофірму «Конепром».

Діє вона цілком самостійно, але широко користується прихильністю Держагропрому республіки, відродженого нещодавно спорттовариства «Колос» та Мінського райвиконкому Києва. Фірма об'єднує дві кінноспортивні бази та автогосподарство, де числяться три унікальних коневози, створених госпспособом на основі серійних МАЗів, та безліч іншого транспорту. В фірмі трохи більше ста працівників. Управлінський персонал — вісім чоловік.

Головне завдання «Конепрому», як формулює генеральний директор П. Ендельман,— сприяти розвитку кінного спорту на Україні шляхом поліпшення породи спортивних коней. На базах «Совки» та «Урочище Наталка» молоді конячки, які придбані фірмою на різних конезаводах, набираються сил і готуються до спортивної кар'єри під керівництвом досвідчених фахівців.

Багатьом коникам доведеться мандрувати на коневозах через всю Європу. Адже «Конепром», маючи контракт з німецьким кіннозаводчиком Детлевом Заулем, главою фірми «Спортпферде», орієнтований на експорт продукції.

Менше року існує «Конепром», але, як кажуть авторитетні люди, фірма до історії українського конярства ввійшла грунтовно. Бо вона спромоглася отримати для країни, поставивши зарубіжному партнеру кількох спортивних скакунів «середньої руки», відомого в усьому світі жеребця тракененської породи Зомпано. За цього красеня і було заплачено 50 тисяч доларів — практично все, що «Конепром» заробив з червня 1990 року.

Зомпано вже розпочав кардинально поліпшувати породу наших спортивних коней на Деркульському (Луганщина) конезаводі, куди був випроваджений працівниками фірми з усіма пересторогами. Від цього поліпшення, звичайно ж, «Конепром» сподівається дістати стійкі дивіденди, спрямовуючи їх на облаштування кінноспортивних баз, розвиток цього виду спорту, на придбання гостродефіцитних у нас сідел та іншого інвентаря.

До речі, спільне підприємство, яке створюється саме тепер київською та німецькою фірмами, вирішено назвати «Зомпано».

...Як ніколи раніше, в ціні нині передбачлива компетентність та ділова хватка. Тому від душі пропоную керівникам спортпідрозділів взяти на озброєння досвід київської фірми «Конепром».

Олександр БАШКАТОВ.

Бокс — їхнє захоплення.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Відрядження за листом

УКРАЛИ ПЕНСІЮ?

З Турбова Липовецького району редакція одержала листа, в якому повідомлялося, що в селищному відділенні зв'язку «завелася досить-таки нездоланна група шахраїв. Вони оббирають беззахисних пенсіонерів, підробляють їхні підписи у відомостях на одержання пенсії і таким чином привласнюють гроші. А на скарги пенсіонерів не звертають уваги навіть у районі».

Далі наводилися конкретні приклади: стояли прізвища скривджених людей. І під листом був не анонімний підпис.

Невдовзі ми побували в авторки листа Марії Нерух. Що ж виявилося? До редакції Марія Петрівна не писала. Але фактів не заперечує. Навіть пригадує випадок кількарічної давності (він фігурує в листі), як і її обібрали, немов білочку: «забули» виплатити пенсію. Скаржилася потім у суд, приїжджав до пенсіонерки працівник райвідділу міліції Жук. і аж у січні наступного року Нерух повернули гроші. Відтоді нікуди не скаржилася. Хоч, замислившись на якусь мить, одразу дає нам іншу адресу: «Валя Осєвич, що живе біля каолінзаводу, пенсії за вересень минулого року не одержала, серед скривджених і Ганна Куник. А я, знаєте, після того конфлікту поштаркам не вірю. Хоч і далеко, і ноги болять — сама ходжу за пенсією. Так надійніше...»

Пенсіонерка Валентина Осєвич розповіла таку історію. Одержують вони з чоловіком маленькі пенсії, тому торік підрядилися на сезонну роботу в цукрокомбінат. Минув час, пішли на пошту за пенсією. А там кажуть: «У бухгалтерії комбінату одержите...» Проте вересневої пенсії, як запевняє Валентина Осєвич, вони не побачили. Справою зайнялися юристи. Експертиза визнала, що підписи у відомостях за вересень належать все-таки Валентині Осєвич та її чоловікові.

Коментує факти оператор селищного відділення зв'язку Галина Терлецька:

— З пенсіонерами, які йдуть на сезонні роботи, немає порядку. За інструкцією вони повинні одержувати пенсії там, де працюють. Поки триває переоформлення — місяць минає. Таким чином, одержують пізніше. Але дехто забуває про це і йде до нас скаржитись. Не завжди хочемо, щоб конфліктну ситуацію вирішував суд. От і доводиться інколи йти на певні поступки. Так, Вірі Галвацькій листоноша Наталя Оводенко позеркула гроші з власної кишені. Я вважаю, що конфліктів могло б і не бути, якби не існувало отієї хитромудрої інструкції про переведення пенсій. А так — крайні завжди ми.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Турбів Вінницької області.

«Я ТУТ ХАЗЯЇН!»

Нуль уваги

Правду люди кажуть: язик твій — ворог твій.

Раїса Маначкіна цю народну мудрість засвоїла добре. Наївною була — говорила все, що думала: і про роботу, і про директора, і про плани дирекції. Адже гласність та демократія... Та саме ця «демократія» і вдарила другим кінцем по людині. Тепер знає...

На роботу в дирекцію будівництва Академії наук УРСР Р. Маначкіна прийшла в березні 1990 року. Зарахували її інженером першої категорії. Займалася технаглядом. Працювала, як і всі, «тягнула свою лямку». Від інших відрізнялася, мабуть, лише тим, що виконувала накази шефа не прямолінійно, а осмислено. Хотілося зробити роботу якнайкраще, якнайшвидше. Інша «вада» — не залишалася Раїса Василівна осторонь внутрішнього життя колективу, сперечалася, шукала правди.

Якому директору це сподобається, особливо якщо він — людина самолюбива і самовпевнена? А Василь Ходієнко, здається, саме такий. Співробітники з власною думкою йому не потрібні. Сам собі пан. Що хоче те й робить. Тому й «видав» Василь Іванович у березні цього року наказ, згідно з яким понизив Раїсу Маначкіну на посаді. мовляв, за непридатність і невідповідність кваліфікації. Разом з нею трьох інженерів, а трьом довелося залишити роботу взагалі.

У розмові зі мною Ходієнко «переконливо» доводив, що нічого Маначкіна не втратила, їй навіть заробітну плату на 50 карбованців підвищили, оскільки за новим штатним розкладом людей менше. А те, мовляв, що вона до редакції звернулася, для нього значення не має — він нашу газету не читає. Пишіть, що хочете.

Коли я попросив Василя Івановича показати офіційні підстави чи висновки кваліфікаційної комісії, які б давали право змінювати штатний розклад, директор впевнено «відрубав», що вищої кваліфікаційної комісії, ніж він і його головний інженер у його дирекції і в АН УРСР взагалі немає. На цьому розмова і скінчилася. Єдине забув сказати Ходієнко: його заробіток згідно з останнім штатним розкладом виріс на 120 карбованців, а за рік збільшився вдвічі. Не сердиться і головний інженер — у нього теж все гаразд. Основна ж маса працівників. а їх 15, — хоч і хоче щось сказати, та мовчить, боїться. Приклад Маначкіної повчає. Адже якщо Раїса Василівна не погодиться найближчим часом зі своїм пониженням і не підпише відповідні папери про «капітуляцію», через місяць у її трудовій книжці з'явиться новий запис: «Згідно з Кодексом законів про працю...». І так далі.

Подібні конфлікти, як правило, вирішуються на місцях, без втручання преси.

Ми ж змушені це робити. Адже ні у директора управління капітального будівництва АН УРСР, ні у його заступників руки до цього не доходять. Та й начальники вищі за рангом з цього приводу хвилюватися не збираються. Все як в армії — офіцер наказує прапорщику. Той — сержанту. Той — солдату. А той — лопаті. А наказ не виконується. «Винний» же завжди знайдеться. Він, як правило, і карається. Хотілося б, щоб цього разу був покараний саме той, хто, почепивши «генеральську форму» і вишикувавши полк, кричить: «Запам'ятайте, я тут хазяїн».

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр БІЛИК
заступник головного редактора
Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН УРСР
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

Рідна домівка

САМОТНІСТЬ

Вони прожили нелегке трудове життя. Єфросинія Микитівна Уманець (на фото праворуч) пережила фашистську окупацію. працювала і завфермою, і в ланці, й на свинарнику... Оксана Петрівна Мишалова теж трудилася і в ланці на колгоспному полі, і бухгалтером, і, будучи вже на пенсії, на птахофермі...

Ровесниці майже, односельчанки, вони — до того ж — ще й свахи. Тобто, дякуючи своїм дітям, родичі. Син Єфросинії Микитівни, наймолодший Валерій, та менша дочка Оксани Петрівни — Наталія покохалися. Покохалися — та й побралися. Виховують нині двох синочків — Андрійка та Колю.

Все начебто і гаразд, тільки от нечасто бачать бабусі своїх онуків. Приїздять вони до них вряди-годи. Хлопці й раді б частіше відвідувати стар採еньких, а мо' й жити з ними, та неможливо. Зате влітку Андрійко та Миколка герої — гостюють вони у своїх бабусь. допомагають їм у всьому, навіть гроші самі заробляють пасучи колгоспних корів.

...Така вже доля багатьох наших матерів, бабусь наших — жити окремо від своїх рідних та близьких. Пам'ятаєте як у Тараса Григоровича:

Літа минають,
Потроху діти виростають,
І виросли, і розійшлись,
І ти осталася, небого,
І не осталося нікого
З тобою дома.

Хто в цьому винен?

Олекса ВАЩЕНКО.
Фото автора.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:
Заступник головного редактора Леонід Самойленко.
Чергові редактори — Віктор Косарчук, Катерина Вороненко.
Автор макета, змінний секретар — Євген Українець.
Випусковий — Леонід Клюско.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Несена, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.
Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Буднікова, Сергій Скаженюк, Марія Солодюк.
Лінотипісти: Віктор Процун, Наталія Позняк.

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Індекс 60955.
Тираж 166.300.
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 03151271.

ДОЧЕКАЛАСЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ

Дорога редакціє! Хочу висловити вам свою глибоку вдячність, особливо вашому юристу Івану Порфировичу Долгому за те, що допомогли розібратися у моїй складній життєвій ситуації.

Десять років я шукала справедливості, захисту моїх громадянських прав. Але щоразу стикалася з казенною байдужістю чиновників.

Десять років тому помер мій чоловік, інвалід Великої Вітчизняної війни. За законом я, вдова інваліда, мала право користуватися відповідними пільгами. Але цими пільгами весь цей час користувалася зовсім стороння жінка. З моїм питанням я не раз зверталася до Дніпропетровського облсоцзабезу, до міської прокуратури, Міністерства соцзабезу УРСР.

І тільки юридичний відділ «Голосу України», а точніше, юрист Іван Порфирович Долгий зумів розібратися у цій справі.

З вашою допомогою я нарешті одержала всі пільги, що належали мені за законом. Справедливість перемогла. І за це я вам дуже вдячна.

Прошу мій лист надрукувати у газеті.

Н. ШВИДКО.
Дніпродзержинськ.